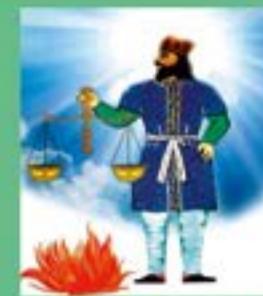

ПАРЧАМИ ДАВЛАТӢ – МУҚАДДАСОТИ МИЛЛАТ

ИНСОН, ҲУҚУҚ ВА ОЗОДИҲОИ Ӯ АРЗИШИ ОЛӢ МЕБОШАНД

МИНБАРИ ХУҚУҚШИНОС

E-mail: law.tnu.tj@gmail.com

НАШРИЯИ ФАКУЛТЕТИ ҲУҚУҚШИНОСИИ ДМТ

№ 17-18 (159-160) 24-УМИ НОЯБРИ СОЛИ 2021, ЧОРШАНБЕ

ДАР ИН ШУМОРА:

ҚАДРДОНИИ
УСТОДОНИ
ФАКУЛТЕТ

с. 2

ПЕШВОИ МИЛЛАТ –
МЕЪМОРИ СУЛХУ
ВАҲДАТ

с. 3

ЭМОМАЛӢ РАҲМОН
– МАРДЕ АЗ САРНАВИШТ

с. 4-5

НАҚШИ ПРЕЗИДЕНТ
ДАР ТАҲКИМИ
ДАВЛАТДОРИИ МИЛЛӢ

с. 7

ДАСТОВАРД
ВА ДУРНАМОИ РУШДИ
ФАКУЛТЕТИ
ҲУҚУҚШИНОСӢ

с. 8-9

ХИФЗИ
ИСТИҚЛОЛИ
МИЛЛӢ ДАР РАВАНДИ
ҶАҲОНИШАВӢ

с. 10

АНДЕША ОИД
БА ТАЧЛИЛИ
ҶАШНИ НИШОНИ
ДАВЛАТӢ
ВА СУРУДИ МИЛЛӢ

с. 11

Парчам яке аз рамзҳои асосиву муқаддаси давлатдории миллӣ ба хисоб рафта, мардуми шарифи Тоҷикистон ҳар сол санаи қабули онро бо хисси ифтихор аз Ватани муқаддаси худ ва давлати соҳибистиклоли хеш таҷлил менамоянд.

Парчами давлатӣ муаррифгари тоҷикон дар арсаи байналмилалӣ ва мояи ифтихори мо ҳамчун узви комилхукуки чомеаи ҷаҳон мебошад.

Парчами давлати соҳибихтиёри мо нишонаи таъриху фарҳанги бостониву пурғановати миллати тоҷик буда, ҳар як фарди чомеаро вазифадор менамояд, ки нисбат ба ин рамзи муқаддаси миллӣ эҳтиром ва арҷ гузорад.

Парчами давлатӣ омили муайянқунандай ҳувияти миллӣ ва тақвият пайдо кардани хисси милливу ифтихори ватандорӣ дар шури ҳар як фарди бонангӯ номуси чомеа мебошад.

Парчам рисолат ва неруи муттаҳидқунанда дорад, зоро он дарбаргиранда ва таҷассуми арзишҳои сиёсиву фарҳангӣ ва ғояву ҳадафҳои миллӣ мебошад.

Эмомалӣ РАҲМОН

Муассис:
Факултети
хуқуқшиносии ДМТ
www.law.tnu.tj

Сармухарріп:
Эмомалай
МИРАЛЫ
www.law.tnu.tj@gmail.com

Муовини сармухарріп:
Хамза БОБОХОНЗОДА
Мухарріп:
Некрүз САФАРЗОДА
Тарроҳ:
Акмал Шарипов

ҲАЙАТИ ТАҲРИРИЯ:
Рахмон Д.С.
доктори илмҳои
хуқуқшиносӣ,
профессор, декани
факултети хуқуқшиносӣ;
Сафарзода Б.А.
профессори кафедраи
хуқуқи инсон ва
хуқуқшиносии мӯқоисавӣ;
Махмудов И.Т.
мудири кафедраи хуқуқи
судӣ ва назорати прокурорӣ;
Абдуллоев П.С.
муовини декан оид
ба илм ва робитаҳои
байналмилалӣ;
Сулаймонов Ф.С.
дотсенти кафедраи хуқуқи
байналмилалӣ.

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:
Насрилдинзода Э.С.
Ёрдамчии Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон
оид ба масъалаҳои рушди
ичтимоӣ ва робита бо чомеа,
профессори кафедраи
назария ва таърихи давлат
ва хуқуқ, узви вобастаи
АМИ ҶТ;

Ватанзода М.М.
Муовини аввали раиси
Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии ҶТ.
И момандоза М.С.

Вазiri маориф ва илми
ҶТ, академики АМИ ҶТ.

Хушваҳтзода Қ.Х.

доктори илмҳои иқтисодӣ,
профессор, ректори ДМТ,
Тоҳиров Ф.Т.

академики АМИ ҶТ
Махмудзода М.А.
профессори кафедраи
хуқуқи гражданиӣ,
академики АМИ ҶТ.

Рахимзода М.З.
профессори кафедраи
хуқуқи соҳибкорӣ
ва тиҷорат, узви вобастаи
АМИ ҶТ.

**ШАРХОИ
ҶАБУЛИ МАВОД:**
Дастанвас кабул карда
намешавад.

Мавод бояд бо хуруфи Times New Roman Tj 14 хуруфчинӣ
шуда бошад.

Рӯзнома на ба ҳамаи андешаи
муалифон мувоғиғ аст ва ако-
или мухталифро ба хотири риояи
ҷанандешӣ ба табъ мерасонад.

Рӯзнома дар Вазорати фарҳан-
ги ҶТ таҳти №0336/rz аз 18-
уми марта соли 2016 ба қайд
гирифта шудааст.

Нишонии идора: ш. Душанде,
Буни Ҳисорак, шаҳраки
Донишҷӯён, факултети
хуқуқшиносии ДМТ.
Телефон: (+992) 907-67-20-20
(+992) 939-25-98-28

Төъзод: 1000
Навбатдори шумора:
Миралӣ Собир

ҚАДРДОНИИ УСТОДОНИ ФАКУЛТЕТ

Факултети хуқуқшиносӣ
ҳамчун як коҳи бузурги до-
нишу хирад дар тарбия на-
мудани хуқуқшиносони варзи-
да ва қадрҳои баландиҳ-
тисос накши босазо дорад.
Дастанварони ин боргоҳи
илму маърифат пайваста бо
дарки баланди масъулият ва
иҷтиҳоди ватандорӣ баҳри
таҳқими волоҷияти қонун,
иҷобати адолати иҷтимоӣ,
хифзи манфиатҳои милӣ ва
баланд бардоштани фарҳан-
ги хуқуқии аҳолӣ гомҳои
устувор мегузоранд.

Санаи 5-уми ноябрی
соли 2021 дар ҷаласаи васеи
Шӯрои олимони Донишгоҳи
миллии Тоҷикистон ректори
ДМТ, доктори илмҳои иқтисодӣ,
профессор Ҳушваҳтзода Қ.Х. ба 27-умин
солгарди Конституцияи ҶТ
як қатор устодону кормандони
ин боргоҳи илму маърифат, аз ҷумла 3 нафар аз
устодони факултети хуқуқ-
шиносиро барои хизматҳои
соғдионаву самимонаашон
қадрдонӣ намуданд. Аз ҷумла,
Шарифзода Сайдӣ дот-

сенти кафедраи назария ва
таърихи давлат ва хуқуқ бо
нишони сарисинагии «Аъ-
лоҷии маориф ва илм»-и
Ҷумҳурии Тоҷикистон, Саид-
ов Ҳуснинддин дотсенти ка-
федраи хуқуқи гражданиӣ ва
Бобоҳонов Ҳамза ассистенти
кафедраи хуқуқи гражданиӣ бо
«Ифтиҳорнома»-и Дониш-
гоҳи миллии Тоҷикистон
сафароз гардонда шуданд

Инчунин, таърихи 8-уми
ноябрی соли 2021 ассистенти
кафедраи хуқуқи судӣ ва на-
зорати прокурорӣ Ҷалолов

Абдуҳолик бо нишони сари-
синагии «Аълоҷии маориф ва
илм»-и Ҷумҳурии Тоҷикистон
мушарраф гардонда шуд.

Аз ин рӯ, садорат, ҳай-
ати устодону кормандон
ва донишҷӯёни факултети
хуқуқшиносӣ Шарифзода
С., Ҷалолов А., Саидов Ҳ.
ва Бобоҳонов Ҳ.-ро барои
ин дастовардашон табрику
муборакбод намуда, ба онҳо
пеш аз ҳама саломативу сар-
баландӣ, пирӯзиву хушнудӣ
ва фатҳи қуллаҳои баланди
қасбири орзу менамоянд.

Тахияи
Миралӣ СОБИР

ҲАМОИШИ ИЛМИ

Нимаи аввали рӯзи 16-
уми ноября соли 2021 дар
факултети хуқуқшиносии
ДМТ ҳамоиши илми баҳшида
ба Рӯзи Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон бар-
гузор гардид.

Дар кори он роҳбарияти
факултет, устодону корман-
дон, олимону донишман-
дон, намояндагони васоити
аҳбори омма, аспирантону
унвонҷӯён, магистрҳо ва
ҳамчунин намояндагони муз-
ассисаҳои таҳсилоти олии
қасбии қишвар ӣштирӯҳо
доштанд.

Зимни ифтитоҳи ҷораби-
ни мазкур сараввал декани
факултети хуқуқшиносӣ,
доктори илмҳои хуқуқши-
носӣ, профессор Раҳмон
Д.С. ба ҳозирин барои ташриф
оварданашон изҳори сипос
намуда, ҳамагонро ба мун-
носибати Рӯзи Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон самимо-
на табрику шодбош намуда,
сипас ба муҳиммият ва
аҳамияти ин рӯзи нек ҷане
суханронӣ намуданд.

Сипас, аз рӯи барнома
маъրӯзахо шунида шуданд.
Маърӯзачиён зimni баро-

мадҳои худ ба аҳамият ва за-
ририяти ин санаи фараҳбаш
андешаронӣ намуда, иброз
доштанд, ки воқеан дар на-
тиҷаи азму талош, қӯшиҷи
пайкорҳои бемисл ва хизма-
ту заҳматҳои арзандай шабо-
нарӯзии Пешвои муаззами
миллат такя ба дастгiri

сокинони сарбаланди мам-
лакат дар як муддати қӯтоҳи
таъриҳӣ барои хомӯш карда-
ни аллангаи ҷанги шаҳрванд-
ӣ, рафъи ҳатари пароқанд-
ашавии миллат ва заволёбии
давлати тоҷикон тадбирҳои
муассир андешаи шуданд.

рӯзи Президенти Ҷумҳурии
Тоҷикистон табрику муборак-
бод намуда, ба онҳо саломативу
сарбаландӣ ва ба Тоҷикистони
азизмон осмони соғу беғубор
орзу намуданд.

Тахияи
Азимҷон ЧУРАЕВ

ФУРӯғи субҳи доной китоб аст...

Таҳти сиёсати хирадмандони Асосгузори сулхуваҳдати миллӣ – Пешвои муazzами миллат мухтарам Эмомали Рахмон соли сеом аст, ки озмуни чумхурияйи «Фурӯғи субҳи доной китоб аст» баргузор мегардад.

Максад аз баргузории озмун баланд бардоштани завки китобхонӣ, тақвияти неруи зехнӣ, дарёфти ҷаҳраҳои нави суханвару сӯхандон ва ҳамчунин арҷ гузаштан ба арзишҳои миллию фарҳангӣ маҳсуб меёбад.

Дар озмуни имсола иштирокчиён аз рӯи 5 номинатсия, яъне хондан ва аз ёд кардани осори адибони классикии тоҷик, хондан ва аз ёд кардани осори адибони муосири тоҷик ва адабиёти шифоҳӣ, хондан ва аз ёд кардани ашъори бачагона ва афсонаҳои ҳалқи тоҷик, хондан ва аз ёд кардани осори адабиёти ҷаҳон ва номинатсияи шоири иштирок намуданд.

Дар озмун аз хисоби дастаи донишҷӯёни Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар барои 5 номинатсияҳои донишҷӯёни Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамон ҷаҳонӣ ҷудо шуданд. Ҳамчунин дар озмуни мазкур донишҷӯёни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар барои 5 номинатсияҳои донишҷӯёни Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамон ҷаҳонӣ ҷудо шуданд.

ПЕШВОИ МИЛЛАТ – МЕЪМОРИ СУЛҲУ ВАҲДАТ

Санаи 16-уми ноябрь соли 2021 бо ташаббуси ҷамъияти илмии донишҷӯёни факултети хуқуқшиносӣ бахшида ба рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамоиши илмӣ таҳти увони «Пешвои миллат – меъмори сулҳу вахдат» баргузор гардид.

Дар кори он декани факултети хуқуқшиносӣ доткори илмҳои хуқуқшиносӣ, профессор Рахмон Д.С. ва дигар устодону кормандони факултет иштирок доштанд.

Зимни ифтитоҳи ҳамоиши илмӣ сараввал декани факултет иштирокчиёнро ба Рӯзи Президенти ҶТ табрику шодбош намуда, баъдан аз таърихи ин санаи муборак ва хизматҳои бесобиқаи Пешвои муazzами миллат Эмомали Рахмон чанде сӯханронӣ намуданд.

Сипас, аз рӯйи барнома маърӯзахои иштирокчиён бо 4 забон – тоҷикӣ, русӣ, англӣ ва хитой шунида шуд, ки ин ба кори ҳамоиши илмӣ

чилои дигар бахшид.

Таъқид карда шуд, ки минбаъд низ аз ҷониби ҷамъияти илмии донишҷӯён, Созмони ҷавонони факултет, Шӯрои олимони ҷавон ва дигар ниҳодҳои лозима, ки кору фаъолияташон дар ҳамин самт аст, вобаста ба ҷаҳонҳои гуногун ҷонун ҳамоиҳо гузаронида мешавад.

**Тахияи
Сайдакбар КОДИРЗОДА**

гардида, соҳиби ҷоиза ва роҳҳат ба даври чумхурияйи гардид.

Ҳамчунин дар озмуни мазкур донишҷӯёни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар барои 5 номинатсияҳои донишҷӯёни Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамон ҷаҳонӣ ҷудо шуданд.

Аз ин рӯ, садорат, ҳайати таҳририи моҳномаи «Минбари хуқуқшинос», устодону кормандон ва донишҷӯёни факултети хуқуқшиносии ДМТ, Рустамзода Шукрона ва Ҳафиззода Насиборо ба рои ғолиб омаданашон дар ин озмун самимона табрику

шодбош намуда, ба онҳо саломативу сарбаландӣ, пирӯзиву ҳушнудӣ ва фатҳи қулаҳои баланди илмиро орзу менамоянд.

**Тахияи
Айнiddин КУКАНОВ**

Назаров А.Қ.

Одиназода Р.С.

ХУШҲАБАР

Мирзамонзода Ҳ.М.

Ғаффорзода И.Ғ.

Ҳурсандибаш аст, ки устодони факултети хуқуқшиносии ДМТ барои равнаки илми хуқуқшиносӣ дар мамлакат камари ҳиммат баста, саъӣ менамоянд, ки пайваста дар ин самт рисолаҳои илмии ҳудро дифоъ намуда, соҳиби үнвонҳои илмӣ гарданд. Далели ин гуфтаҳо, аз ҷониби ниҳодҳои гуногуни давлатӣ қадрдонӣ гардидани устодони факултет барои фаъолияти пурсамар ва натиҷабаҳш дар соҳаи илмӣ маҳсуб меёбад.

Ҳамин тавр, бо фармоши раиси Комиссияи олии атtestatsionии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29-уми октябрь соли 2021, № 288 ба мудири кафедраи крими-налистика ва фаъолияти экспертизай судӣ, дотсент Назаров А.Қ., дотсенти кафедраи хуқуқи судӣ ва назорати прокурорӣ Мирзамонзода Ҳ.М., дотсенти кафедраи хуқуқи граждани Ғаффорзода И.Ғ. ва дотсенти кафедраи хуқуқи нақлиёт ва хуқуқи истифодабарии сарватҳои табии Одиназода Р.С., ки рисолаҳои доктории ҳудро сарбаландона дифоъ намуда буданд, ба дараҷаи доктори илмҳои хуқуқшиносӣ сазовор дониста шуда, ба онҳо дипломи дараҷаи илмии доктори илмҳои хуқуқшиносӣ дода шуд.

Аз ин рӯ, садорат, идораи рӯзномаи «Минбари хуқуқшинос», устодону кормандон ва донишҷӯёни факултети хуқуқшиносӣ Назаров А.Қ., Мирзамонзода Ҳ.М., Ғаффорзода И.Ғ. ва Одиназода Р.С.-ро барои сазовор шуданашон ба ин дастоварди бебаҳо муборакбодӣ намуда, ба онҳо тани сиҳат, хотири ҷамъӣ ва рӯзгори ҳушу осударо таманно менамоянд.

БЕНАЗИРТАРИН САРВАТ

Бо амри таърих миллати сарбаланду тамаддунофар ва фарҳангсолору бунёдкори тоҷик дар интиҳои садсолаи гузашта рӯзи 9-уми сентябр 1991 арзишмандтарин дастовард, бузургтарин неъмат ва беназирттарин сарват — Истиқлолияти давлатиро ба даст овард, ки ин санаи мӯқаддас дар таърихи навини рушди давлатдории миллӣ абадан бо ҳарфҳои заррин ҳаккокӣ хоҳад шуд.

Истиклолият хамчун воеаи фараҳбахши таърихӣ ва ҳодисаи муҳиму сарнавиштсоз ба тоҷикон озодиву соҳибҳтиёриро ҳадя на-муда, боис гардид, ки дар ҳаритаи сиёсии ҷаҳон давлати нав бо номи Тоҷикистон бо тамоми унсурҳои давлатдории миллӣ арзи ҳастӣ на-мояд ва ҳамчун узви комилхукуки чомеаи ҷаҳонӣ аз ҷониби давлатҳо ва созмону ташкилотҳои бонуфу-зи байналмилалӣ расман шинохта шавад.

Ходисаву воќеањо ва таѓијироту тахаввулотхи босуръати солҳои аввали Истиклолияти давлатӣ

ЭМОМАЛЙ РАХМОН

мардуми точикро дар рохи хифзу нигахдошти ин сарвати бебаҳо ба душвориву мушкилиҳои сангини мувоҷеҳ қард. Аз ҳама нангинаш он буд, ки бо айби гурӯҳу хизбҳо, аф-роди ноогоҳ, бетачрибагии сиёсӣ ва даҳолати бевоситай аҷнабиён. Тоҷикистон ба коми оташи ҷанги таҳмилӣ шаҳрвандӣ қашида шуд. Дар натиҷа ба ҳочагии ҳалқи мамлакат талафоти зиёди молӣ ва ҷуброннопазири маънавӣ расонид, шуда, ҳазорон шаҳсони бегуноҳо чони ҳудро аз даст доданд. Дар ҷунун шароити ҳассоси таърихӣ давлати тоза ба истиклол расидаанд, тоҷикон ва миллати фарҳангсолори тоҷик дар ҷорсӯйи такдир дар ҳолати яъсу навмедӣ қарор гирифта, роҳу равиши минбаъда ва дурна-мои пешрафти он зери суол қарор гирифта буд. Вазъияти баамаломада зарурати очилан андешидани тадбирҳои заруриро ҷиҳати ҳомӯш қарданӣ ҷанги шаҳрвандӣ, ба ҳам оварданӣ миллати пароканда, таъмини оромию субот ва ба сӯйи ҳаёти муттадил раҳнамун қарданӣ мардуми тоҷикро тақозо менамуд.

ИЧЛОСИЯИ ТАКДИРСОЗ

Дар чунин шароити хассоси таърихӣ баргузории Ичлоисия тақдирсози XVI-уми Шӯрои Олии ҶТ-ро мөхи ноябрь соли 1992 дар шаҳри бостонии Хуҷанд метавон аз дастовардҳои беназири ҳалқи тоҷик дар оғози солҳои соҳибихтиёй эътироф намуд. Ин ичлоисия заминаҳои мусоиди ҳуқуқи ҷиву сиёсиро барои таъсисии ҳукумати конститутсионӣ, расиданба сулҳу субот, ба вуқӯъ пайвастани дигаргунӣ ва пешравиҳои азимро дар ҷомеаи Тоҷикистон фароҳам оварда, дар қалби ҳар як тоҷику Тоҷикистонӣ шӯълаи умдеро ба сӯйи фардоши неки давлатдории миллӣ, таъминни рӯзгори босаодату пурнишоти мардуми кишвар фурӯзон намуд.

ОФОЗИ ҚОНУНГУЗОРИИ МИЛЛЙ

Дар ичлосия 74 санади меъерии хукуқӣ, аз ҷумла 15 қонун, 52 қарор, 6 фармон ва 1 изҳорот қабул карда шуданд, ки сахми онҳо дар ташаккули мин-байди низоми хукуқӣ, устувории ҳаёти сиёсии кишвар, эҳёи давлатдории миллӣ, ҳалли ни-зози дохилии тоҷикон ва ҳомӯни кардани алангай ҷангӣ таҳми-лии шаҳрвандӣ беназиранд.

Бузургтарин дастоварди ин ич-
лосияни тақдирсоз ин бо амри Пар-
вардигор бозёфти фарзанди бонангуту
номус, қавииродаву ватандуст, дале-
ру часур, покзамиру нексиришт ва
ғуури баланди миллидошта Эмо-
малый Раҳмон ҳамчун Сарвари Дав-
лат буд. Ё ин ки ба нигоштай бамав-
рили шоюри ширинкалом:

**Аз пушти ҳазор соли навмедиҳо,
Сомонии нав ба таҳти Сомон омад.**

Ин фарзанди фарзонаи миллат чон дар каф бо як далериву часорати бемисл масъулияти баланди рохбариро ба душ гирифта ба начоти миллату давлати точикон барҳост. Сарвари давлат такя ба хиради азалии мардуми точик роҳи ягонаи ҳалли низоъи дохилии точиконро танҳо аз тарики музокироту гуфтушунид пеша намуда, барои расидан ба сулҳи деринтизор камари химмат баст.

Барои амалисозии шохкориҳои азим, ислоҳотҳои иқтисодиву иҷти-моии таъминкунандай зиндагонии арзандай сокинони мамлакат ва ба роҳ мондани ҳамкориҳои муғиди байналмилалӣ ҷангӣ шаҳрвандӣ монеаҳои ҷиддӣ эҷод мекард. Аз ин рӯ, яке аз вазифаҳои аввалиндараҷаи роҳбарияти давлату Ҳукумати мамлакатро дар он шабу рӯз ҳарчи тезтар ҳомӯш кардани ҷангӣ шаҳрвандӣ, таъмини сулҳу салоҳ, ба ҳам овардани миллати тоҷик, ба по монданни низоми нави ҳуқуқии кишвар ва баланд бардоштани эътиимоду боварии шаҳрвандони Тоҷикистонро ба фардои ояндаи дураҳшони ин сарзамини таъриҳӣ ташкил медод. Амалисозии ин иқдому тадбирҳо танҳо дар асоси заминаҳои боъзимоди ҳуқуқиву конститутсионӣ имконпазир буд.

САРЧАШМАИ НИЗОМИ ХУҚУҚИИ КИШВАР

Дар ин замина, 6-уми ноябрь соли 1994 бори нахуст аз тарики раъйпурсии умумихалқӣ бо дастгирӣ аксарияти шаҳрвандони кишвар Конститутсияи Чумхурии Тоҷикистон қабул гардид, ки он дурнамои пешрафти Тоҷикистонро ҳамчун давлати демокративу ҳуқуқбунёд муайян карда, барои пойдории ҳокимияти конститутсионӣ, таҳқими руҳнҳои давлатдорӣ, ноил гардидан ба пешравиҳои бузурги сиёсиву иқтисодӣ ва иҷтимоиву фарҳангӣ, ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ ва муҳайё намудани шароити арзандӣ зиндагонии босаодати ҳар фард заминай мусоидро фароҳам овард. Гузашта аз ин, дар ҳамин рӯз ҷорабинӣ дигари муҳими сиёсӣ – Интихоботи Президенти Чумхурии Тоҷикистон баргузор гардид, ки сокинони шарафманди мамлакат Эмомалий Раҳмонро яқдилона ба мансаби Президенти Тоҷикистон интихоб намуданд. Ҳанӯз 27-сол муқаддам, рӯзи 16-ноябрь соли 1994 Эмомалий Раҳмон дар маросими расман шурӯй кардан ба иҷрои вазифаи Президенти Чумхурии Тоҷикистон ба ҳалқи Тоҷикистон савғанд ёд карда, ваъда дода буданд, ки тамоми қӯшишу ҳастии хешро баҳри сарсабзию ҳуррамӣ ва пешрафти давлату миллати тоҷик равон ҳоҳанд кард.

АЗМУ ТАЛОШХОИ ХАСТАНОПАЗИР

Дар натичаи азму талош, күшишу пайкорхой бемисл ва хизмату заҳ

– МАРДЕ АЗ САРНАВИШТ

матҳои арзандай шабонарӯзии ин шахсияти барҷастаи таърихӣ така ба дастгирии сокинони сарбаланди мамлакат дар як муддати кӯтоҳи таърихӣ барои хомӯш кардани алангагаи ҷанги шаҳрвандӣ, рафғои хатари парокондашавии миллат ва заволёбии давлати тоҷикон тадбирҳои муассир андешиди шуданд. Миллати тоҷик дар симои Эмомалӣ Раҳмон – шаҳси хирадманду дурандеш, роҳбари оқилу тавону, қаҳрамони асил ва Пешвои ҳақикии хешро пайдо намуд.

Дар заминаи қабули қарорҳои таърихи тоқдирсоз, роҳандозӣ намудани ташабbusҳои созандаву сиёсати ҳадафмандона ва андешидани силсилаи тадбирҳои мақсадноки фарзанди содику вафодори миллат – Сарвари маҳбуби тоҷикон Эмомалӣ Раҳмон дар тамоми соҳаҳои ҳаёти сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, фарҳангӣ ва ҳуқуқии қишвар дигаргунҳои куллӣ ба вуқӯъ пайваста заминаҳои боъзтимоду устувори бунёди аркони давлатдории миллӣ гузошта шуд. Чумхурии Тоҷикистон роҳи бунёди давлати ҳуқуқбунёд, соҳибихтиёр, демократӣ, дунявӣ ва ягонаро пешгирифта дар як муҳлати кӯтоҳи таърихӣ соҳиби Конститутия, Нишон, Парчам, Суруди миллӣ, қувваҳои мусаллаҳ, асьори миллӣ ва тамоми руҳҳои давлатдории миллӣ гашт.

ИСТИҚРОРИ СУЛҲ

Дар робита ба ин масъала, яке аз саҳифаҳои муҳимму дураҳшони таърихи навини давлати ҷавони Тоҷикистонро ин ба имзо расонидани Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризоияти миллӣ ташкил медиҳад. Пас аз баргузории ҷандин даври музокирот ва гуфтушуниди сулҳи тоҷикон дар шаҳрои Алмаато, Ашқобод, Бишкек, Исломобод, Кобул, Машҳад, Москва, Техрон ва Афғонистон миёни намояндагони Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон ва Иттиҳоди нерӯҳои муҳолифини тоҷик таҳти сарпастии нозирони байналмилалӣ 27 июни соли 1997 дар шаҳри Москва Федератсияи Россия созишномаи мазкур ба имзо расонидо шуд. Вокеан, санаи 27 июни соли 1997 дар таърихи навини Тоҷикистони соҳибистиклол абадан бо ҳарфҳои заррин сабт ҳоҳад шуд.

Маҳз бо шарофати ҳизматҳои барҷаставу арзандай таърихии ин абармарди бузурги саҳнаи сиёсат дар самти таъмини сулҳу вахдати миллӣ, хомӯш кардани оташи ҷанги шаҳрвандӣ ва рафғои хатари парокондашавии миллату заволёбии давлат бо дастгириву ташабbusҳои бевоситаи ҳалқи Тоҷикистон якдилона бо қалби саршор аз меҳру муҳабbat ба ў макоми Асосгузори сулҳу вахдати миллӣ – Пешвои миллат лоик дониста шуда, аз таҷрики конун танзими ҳуқуқӣ пайдо кард. Итминон дорем, ки коҳи муҳташами сулҳи тоҷикон, ки бевосита бо дастони ин ҷоҳи сиёсии эътирофшудаи сатҳи байналмилалӣ бунёд шудааст, ҳазорсолаҳо бегазанд ҳоҳад монд. Бовар дорем,

ки таҷрибаи бузурги сулҳоварӣ ва давлату миллатсозии Пешвои муazzами тоҷикони ҷаҳон садсолаҳо мавриди омӯзиш, пазириш ва таҷавҷӯҳи ҳамешагии давлатҳои олам ва аҳли башар қарор ҳоҳанд гирифт.

СИЁСАТИ СУЛҲҶӯЁНА

Дар натиҷаи амалисозии сиёсати sulҳҷӯёна ва бомароми ҳорҷии Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо назардошти манфиатҳои миллӣ Чумхурии Тоҷикистон ҳамчун қисмати ҷудонопазири ҷомеаи ҷаҳонӣ имрӯз аз ҷониби 178 давлатҳои дунё ба расмият шинохта шуда, бо онҳо робитаҳои устувори дипломатӣ ба роҳ мондааст. Бо азму талошҳои пайғironai Сарвари маҳбуби Ватанамон Тоҷикистон дар дунё ҳамчун давлати ташабbusҳои ҳалли як қатор масъалаҳои ҳусусияти глобалидошта эътироф шудааст.

ТАШАБBUSҲОИ СОЗАНДАИ САТҲИ БАЙНАЛМИЛАЙ

Ҷойи ифтиҳор аст, ки аксарияти ташабbusҳои Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон оид ба ҳалли масъалаҳои глобалии сайёра, ҳосатан оид ба оби тоза, таъмини амният ва дигар мушкилоти экологӣ аз ҷониби Созмони Милали Муттаҳид бо қаноатмандӣ қабул шудаанд. Давлати Тоҷикистон муаллифи чор ташабbusи бузург дар соҳаи об, аз ҷумла «Соли байналмилalии оби тоза 2003», «Даҳсолаи амалиёti байналmилalии «Об барои ҳаёт» солҳои 2005-2015», «Соли байnal-milalii ҳамкориҳо дар соҳаи об, соли 2013», «Даҳсолаи baiналmilaли амал «Об барои рушди устuvor» солҳои 2018-2028» мебошад, ки имрӯз дар сатҳи ҷаҳонӣ пазирифта ва амали шуда истодааст.

НИШОНИ ФАҲРИИ САРОНИ ДАВЛАТҲОИ ОСИЁИ МАРКАЗӢ

Роҳбари давлати тоҷикон бо туфайли фаъoliyati густурдаи сиёсati ҳорҷӣ ва ташabbusҳоi созандai сатҳi baiналmilaӣ dар arsai bai-nal-milalӣ, ҳosatan miёni rohbaroni kishvarro i peşrafatai ҷaҳon va mintaka nufuzi eъtibori balañdro sohib буда, baroī kӯšihi taloшҳoi boscaram bo mukoftoi bai-nal-milalii satҳi balañd қadrshinoi garidaast. Tavre ittiloъ dorem, sanai 6 avgusti soli 2021 dar shahri Turkmanboshii Chumxhuriy Turkmaniiston dar voxurii mašvaratii saroni davlatҳoi Osieyi Marказӣ Przedidenti Turkmaniiston mukhtaram Gurbanguly Berdi-

muhammadow bo қарори муштарaki saroni давлатҳoi Osieyi Marказӣ barii ҳizmatҳoi shoista dар rushi duniyosibatҳoi dӯstӣ, ҳamsoyagii nek, ҳamdigarfaҳmӣ va ҳamkorii давлатҳoi Osieyi Marказӣ, taҳkimi sulhu amniyat dар min-taka, peshburdi manfiatҳo va tashabbusҳoi mушtaraki kishvarro mintaka dар arsai baiналmilaӣ nahusin mukofti oly – «Niшoni faхrii saroni давлатҳoi Osieyi Marказӣ»-ro dар vazъiyati tan-tanavӣ ba Przedidenti Chumxhuriy Toҷikiiston, muҳtaram Emomali Rahmon takdim namudan. Guzashtha az in Toҷikiiston davomi solҳoi sohibixtiērӣ ba yak makoni barguzori chora binuhiҳo va hamoišhoo gunoguni satҳi balañdi saroni давлати ҳuкуmatҳoi ҳorjic tabdid ёftaast. Az chumla, soli rawon Toҷikiiston raёsat du sozmoni bonufuzi baiналmilaӣ – Sozmoni Ҳamkorii Shanhay va Sozmoni Ahdnomai Amniati Dastazamъiro ba zimma došt, ki onҳo dар satҳi balañdi tashkiл barguzor shuda, barii boz ham боло raftani mavkeъ va nu fuzi Toҷikiiston dар arsai baiналmilaӣ musoидат menamoyand.

30 СОЛИ КОМЁБИҲОИ БЕНАЗИРИ МИЛЛАТ

Bo қanoatmandӣ izhor medorem, ki dar dardozoi siёsati suliҳi siperi shuda Chumxhuriy Toҷikiiston ҳamchun давлатi demokrativu ҳuкуkbunёd rohi purshabu faroz va baso purifi-horero taj namuda, sokinon sarpalanu mehnatkarin, vatanadustu obodkor i kishvar bo daстgir i va pushibonii amik aз siёsati ҳadafmandonavu boboror va durbinona Asoсguzori sulhu vahdati mil-lӣ – Peshvoi millat, Przedidenti Chumxhuriy Toҷikiiston, muҳtaram Emomali Rahmon ba daстovardhooi buzurgi mehnati va istehsoloi noil gashtaand. Dar vokeъ, taъrihi navini давлатдории тоҷиконро be za-mmatu taloш, ҳizmatҳoi arzandavu shoista Asoсguzori sulhu vahdati mil-lӣ – Peshvoi millat, Przedidenti Chumxhuriy Toҷikiiston, Chanobi Oly, muҳtaram Emomali Rahmon tassavur karдан imkonopazir ast. Mardonavor boyd ikror shud, ki tamomni daстovardhooi Vatanai maҳbub-mon dar masiri 30 soli Istitikloli давлатӣ dar tamomni samtҳoi faъoliyati давлатivu chamyati bevosa-i ba ҳizmatҳoi arzandavu benazir va kӯshihi taloшҳoi haстанopaziri Peshvoi muazzami millat iртиbot dorand.

Taъmini sulh, vahdati sar-to-sari, rizoijati mil-lӣ, sarjamъii mil-lӣ, oromiu sубot dар chomea, ҳamchun karдан ҷanги shahrvandӣ, bargardonidani tamomni gur-ezagoni ichbor, az vartai nesti va parokondagъi nachot dodani давлати mil-lӣ toҷik, eҳoi давлатдории mil-lӣ, muarriifi mil-lati tamad-dunoфaru farhangsolori toҷik ba ҷaҳoniён, az buzurgtarin va benazir-i tarin ҳizmatҳoi takdirsozand, ki Sarvari давлат baroī давлатi mil-lӣ va obodiu peşrafati kishvara-mon sodekonavu sofdilona ҳizmat namoem.

Изатулло МАҲМУДОВ
мудири кафедраи ҳуқуқи судӣ ва
назорати прокурорӣ, дотсент

milلاتи тоҷик анҷом додаанд.

Ҳамзамон, мавриди зикри хосаст, ки дар замони соhibixtiērӣ давлатӣ taҳti ҳidояtҳoi бевосitaи Peshvoi millat dар ҳaёti ҳuкуqii kishvar dигаргунҳoi куллӣ ba vukӯъ pайvastand, ki ba nazari mo barguzorii Ichlosiai taъrihi XVI-umi Shuroi Oly; қabuli Konstitutsiya Chumxhuriy Toҷikiiston; ba imzo расидani Sosiznomai istikrori sulh va rizoijati mil-lӣ; amalisozii islohoti konstitutsionii; islohoti судӣ-ҳuкуqӣ dar Toҷikiiston; takmili faъoliyati ҳuкуkəchdakunī; қabuli kon-nunxoi mil-lӣ; taъsisi zaminaҳoi ҳuкуqivu institutsiонаli xiғzi ҳuкуqii inson; қabuli Konsepsiyai siёsati ҳuкуqii Chumxhuriy Toҷikiiston baroī solҳoi 2018-2018 az barqastatarin solҳoi 2018-2018 az dastovardhox.

Boisi sarfaroziu shodmonist, ki mo dar arafai tačlii ҷašnii shukhūmandi Rӯzi Przedidenti Chumxhuriy Toҷikiiston karor dorrem. In sanai muқaddas dar asosi Қonuni Chumxhuriy Toҷikiiston «Dar boraи rӯzhoi id» sanai 16-umi noiabr tačlii karda mешавад. Ҷašnii idi Rӯzi Przedidenti Chumxhuriy Toҷikiiston ramzi sadokatu waфodorӣ ba Przedident, Vatanai maҳbub, milلاتi toҷik ba ҳisob rafta, omili muhimmi ittiҳod, sarjamъi va ягонagии ҳalқi toҷik ba ҳisob meravad.

Dar asl, taъrihi guvoҳ ast, insosnijat shohid ast, ki Emomali Rahmon ҳamchun Przedidenti Chumxhuriy Toҷikiiston tavonist, ki kishshii umedi marдумi toҷikro ba sohilxoi murod rasonad. Guzashtha solҳo сobit qadamona сobit namudand, ki har on chizero ki Sarvari давлат ba milلاتi xesh vaъda karda буданд, farroxtar va beshtar az on ichro namuda istodaand.

Dӯstoni aziz! Pas biёed dar chunin marxilaи хassosi taъriхӣ bo nazardoшti vazbi zudtafiyirébandai ҷaҳoni myosir va avzoi nooromi сайғi bo darki masъuлиati balañdi shahrvandӣ, iftihori woloi vatanidorӣ, hissi balañdi mil-lӣ atrophi siёsati sозanda, bomarom, boboror va durbinona Asoсguzori sulhu vahdati mil-lӣ – Peshvoi millat, Przedidenti Chumxhuriy Toҷikiiston, Chanobi Oly, muҳtaram Emomali Rahmon muttaҳid shuda, ҳamchun ramzi sadokat ba Toҷikiiston aziz, Peshvoi muazzami mil-lati baroī таҳkimi vahdati mil-lӣ va ободио peşrafati kishvara-mon sodekonavu софдilona ҳizmat namoem.

ПЕШВОИ МИЛЛАТ ВА РУШДИ ТОЧИКИСТОНИ МУОСИР

Хузуру мақоми Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ ва шинохти миллати тоҷик ҳамчун миллати тамаддунсолору тамаддунофар бешак алоқаи ногусастаний бо кору пайкори хастанопазири Асосгузори сулху вахдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалий Раҳмон дорад. Зеро ин абармарди таъриҳи аз лаҳзаи ба сари кудрат омадан то имрӯз ҳастии худро баҳри оромиву озодӣ ва пешрафти Ватани азизи худ сарф намуда, тавонист бо сиёсати наҷиби худ давлату миллати тоҷикро дар миқёси сайёра шоиста муаррифӣ намояд.

Бо манзури эхтирому эътирофи фазилати сиёсатмадориву давлатдори навини кишвар, таъмини сулҳу ваҳдату ягонагии мардуми сарзамин ва болоравии обруву нуфузу мақоми Тоҷикистони соҳибистикӯли мо дар арсаи байналмиладӣ, ки ин пайдидҳо дар маҷмуъ ба салоҳиятнокиву фаъолияти босамари Пешвои миллат вобастагӣ дорад, дар конунгузории кишвар рӯзи 16 ноябр ҳамчун Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пазишуфта шуд.

Дар таърихи давлатдории кишвархои пешрафтаи ҷаҳон шаҳсиятҳои таърихиву барҷаставу номбардоре вомехӯранд, ки онҳо дар марҳалаву вазъиятҳои барои кишварашон мураккабу ҳасос ба арсаи сиёсат омада, суботу осоиштагӣ ва роҳи рушди минбаъдаи мамлакати худро муайян намуда, дар болоравии обруву мақоми давлаташон нақши абадӣ гузоштаанд.

Асосгузори сулху ваҳдати милдӣ – Пешвои миллат. Президенти

Чумхурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалий Раҳмон марди олиму оқи-лу фозилу хирадмандест, ки давлат-ро аз фаноёбӣ начот дода, мардумро атрофаш муттаҳид ва ба қалби онҳо шӯълаи умедро бедор ва бо қадамҳои қатъӣ ба сулҳу осоиш, рушду суботи минбâъда хидоят намуд. Дар арсаи байналмилалӣ ҳамчун шаҳси сулҳо-фару сулҳпарвар, сарчамъкунандай миллату мардумсолор, амалисоза-ндаи заҳматҳои ояндабинона баҳри рушду нумӯъ ва ободии Ватану фа-роҳам овардани шароити арзанд ба-рои мардуми кишвар, ташабbusкори ҳалли масъалаҳои глобалий шинохта шудани Пешвои миллат, Президен-ти Тоҷикистонро на танҳо сокинони кишвар, инчунин ҷаҳониён эътироф намудаанд.

Мусаллам аст, ки ташаккули дав-латдории миллии мо ва эҳёи мақому манзалати он дар арсаи ҷаҳонӣ ба заҳмат ва талошҳои пайвастаи шах-сияти таъриҳӣ ва Президенти мар-думӣ. Асосгузори сулҳу вахдати мил-

лй — Пешвои миллат мухтарам Эмомалий Раҳмон алоқаи ногусастаний дорад. Бидуни шак, хизмати бузурги Пешвои миллат барои Тоҷикистонин барқарор намудани сулху субобти комил ва таҳқими вахдати миллӣ мебошад. Ӯ тавонист, ки дар солҳои аввали фаъолияти худ масъулияти конститутсионии хешро ба сифати Президенти Чумхурии Тоҷикистон ба пуррагӣ ичро намояд ва чун кашфили амнияти давлат амал намояд.

Захмат ва талошҳои Пешвои миллат дар самти рушди давлату миллати тоҷик ниёз ба муаррифӣ надоранд. Зоро, ҳалқи солимфикӯр ва соҳибхиради тоҷик бо ҷашми худ ҳамарӯза хизматҳои шоёни Пешвои миллатро дар рушди Тоҷикистони соҳибистиклол мушоҳида менамоянди. Ҳамин аст, ки онҳо аз пештара дида, имрӯз дар гирди сиёсати хирадмандонаи Пешвои муаззами миллат муттаҳид шуда, барои таъмини сулҳу оромии абадӣ дар қишвар талош менамоянди. Вокеъ ан, дар вазъияти зудтағириёбандаван ҷаҳони муосир, агар муттаҳидӣ вуҷуд надошта бошад, пас имконияти ноил шудан ба ҳадафҳои пешбининамудани давлат файриимковӣ мегардад. Аз ин рӯ, мо ҳалқи тоҷини масъулият ва вазифадор ҳастем то дар раванди ҷаҳонишавӣ ва барои ҳӯрди манфиатҳо дар атрофи роҳи бари ҳуд сарчамъ шуда, барои боҳам шоиста муаррифӣ намудани Тоҷикистони азиз дар арсаи байналмилалӣ талоши бештар намоем. Боварии комил дорем, ки мардуни шарифи тоҷик дар ин роҳ ҳамар

Муҳаммад РАҲМОНЗОДА **и.в., мудири кафедраи ҳукуки чинояти** **ва муковимат бо коррупсия**

стии худро сафарбар менамоянд ва сиёсати хирадмандонаи Пешвои муazzами миллатро сармашки кори ҳаррӯзai худ қарор дода, ҳадафи аслии худро баҳри ободии сарзамини аҷдодии хеш сафарбар менамоянд. Зеро, ин ҳалқ душвортарин лаҳзахои таъриҳро бо сарбаландӣ паси сар на-муда, ба инсоният ҳукуқ, озодӣ ва адолатро инъом намудааст. Пас дар ин раванд низ мо атрофи роҳбари соҳибхиради худ, Пешвои муazzами миллат муттаҳид шуда, аз тамоми мушкилиҳои иқтисодиву сиёсӣ ва амниятӣ бо сарбаландӣ мебароем.

НАҚШИ ПРЕЗИДЕНТ ДАР ТАҲКИМИ ДАВЛАТДОРИИ МИЛӢ

Шохрух ЗАРИФЗОДА
УЧВОНЧУЙ СОЛИ 1

Мардуми шарифи Тоҷикистон ҳар сол 16 ноябрро ҳамчун Рӯзи Президенти Ҷумхурии Тоҷикистон ботантана ҷашин мегиранд. Ба андешаи таҳлилгарон 16 ноябр дар ҳаёти миллати тоҷик рӯзи пурфайзу футух аст. Албаттар, ҳар рӯз ҳосиятҳои худро дорад, аммо таҷлили ин рӯз дигар аст. Дар рӯзхое, ки оташи ҷанги бемаъни байниҳамдигарии тоҷикон дар Тоҷикистон аланга мегирифт, 16 ноябрин соли 1992 Ичлосия XVI Шӯрои Олии ҶТ дар қасри Арбоби вилояти Суғд баргузор гардид ва масъалаи асосӣ – фурӯнишондани ҷанги хонумонсӯз буд. Дар ин ичлосия Пешвои муаззами миллат, муҳтарам Эмомали Рахмон ба вазифаи Раиси Шӯрои Олии ҶТ интихоб гардида, назди Парчами Тоҷикистон сари таъзим фуруд оварда, Парчамро ба дидагон молида, савганд ёд карданд, ки ба Тоҷикистон сулҳ меоранд, гурезагонро ба Ватан бармегардонанд. Ба он ҳама

ваъдаҳои додаашон вафо карданд, ки
мо имрӯз шоҳиди ин сулҳу оромӣ
ҳастем.

Сабаби ба ин рӯз рост омадани чунин ҷаҳони муборак дар он аст, ки маҳз дар ҳамин рӯзи таъриҳӣ, яъне 16 ноябрь соли 1992 Ичлоисияи XVI Шӯрои Олии ҶТ дар қасри Арбоб баргузор гардид ва дар ҳамин рӯз, яъне 16 ноябрь соли 1994 Пешвони миллият бори нахуст ҳамчун Президенти Чумхурии Тоҷикистон дар наазди ҳалқу ватан савғанд ёд кардаанд. Дар Конституцияи Тоҷикистони соҳибиستиклол, ки соли 1994 аз тарафи мардум қабул гардид, шакли идораи Тоҷикистон ба шакли чумхурии президентӣ табдил дода шуд. Ҳушбахтона, гузаштан ба низоми президентӣ на танҳо боиси начоти давлату миллат, балки омили рушди устувори тамоми соҳаҳои идораи давлатӣ, аз ҷумла иқтисодӣ, сиёсат, фарҳанг, маориф ва дигар соҳаҳои

гардианд.

Дар он мархалаи ҳассоси таърихӣ, ки ватани мо пеш аз ҳама ба сулҳу суббот ва ваҳдату сарчамъӣ ниёз дошт, низоми идоракунии президентӣ маҳз бо мақсади пурзур на-мудани ҳокимияти иҷроия, баланд бардоштани самаранокии он, қабули фаврии қарорҳои идорӣ, такмилии механизми иҷрои қонунҳо, таҳқими қонуният ва тартиботи ҳуқуқӣ чорӣ, карда шуд. Он як интихоби оғоҳона буда, маҳсули сабакҳои таърихӣ ва натиҷагириҳо аз самараи фаъолияти давлатдории гузашта ва имрӯзаи мо ба хисоб меравад. Хушбахтона гузаштан ба низоми президентӣ на-танҳо боиси наҷоти давлату миллат.

балки омили рушди устувори тамоми соҳаҳои идораи давлатӣ, аз ҷумла иқтисодӣёт, сиёсат, фарҳанг, маориф ва дигар соҳаҳо гардид.

Асосгузори сулху ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомали Рахмон ба тарғибу муаррифӣ эҳтиёҷ надоранд. Ин абармарди тоҷик дар таърихи навини Тоҷикистон шаҳс сияте мебошанд, ки на танҳо дар ташаккулу таҳаввули таърихи давлатдории соҳибистиколи тоҷик ва ҳастии имрӯзу фардои Тоҷикистони балки ҷиҳати эҳёи падидаҳои некун писандида, арзишҳои волои миллии ва фарҳангии ниёғон хизматҳои пурарзиш кардаанд. Ҳар фарде, ки аз таърихи сарнавишти печидаи миллати тоҷик воқиф аст, хизматҳои созасӣ ндаи Пешвои миллатро мебинад ва бо ҳубӣ эҳсос менамояд.

Хидматҳои беназир Асосгузори сулху ваҳдати миллӣ – Пешвои милли лат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтаррам Эмомали Рахмон дарроҳи барпо кардани сулху субот ва ваҳдати миллӣ, пойдор ва устувор намудани пояҳои давлатдории миллӣ бо таваҷҷӯҳ ба гузаштаи турифтиҳор, хифз кардани тамомияти арзӣ ва таъмини ягонагии ҳалқи Тоҷикистон, новобаста аз миллату наҳодӣ забон ва дину оин, накши арзандагузоштан дар эъмори давлати демократӣ, ҳукуқбунёд, дунявӣ ва иҷтимоӣ мухим, беназир ва кобили мулоҳиза арзёбӣ мешаванд.

Ботини поку нияти холис, мухабати самимй ба халқу Ватан яке аз сарчашмаҳои асосии дастовардҳои азими Роҳбари давлат дар арсаи

сиёсату давлатдорй мебошанд, зеро зимни савгандёдкунй дар Ичлосия XVI таърихии Шурои Олии Чумхуррии Тоҷикистон чунин изҳор дошта буданд: «Агар лозим шавад, ба ивази чони худ сулҳу ваҳдатро ба Тоҷикистони азиз бозмегардонам ва то дамеки як гурезаи тоҷик дар хориҷ умр ба сар мебарад, ором зиндагӣ наҳоҳам кард».

Тоҷикистон дар раванди тафйироти нави бунёдкориву созандагӣ, аз ҷумла, бунёди неругоҳҳои барқӣ, кӯшодану васли роҳу нақбҳо, баланд бардоштани рӯҳияни ифтихори миллӣ, вусъат баҳшидан ба вазъи таълиму тарбия ва тандурустӣ чойгоҳи маҳсус дорад. Дар баробари ин, Президенти кишвар дар иншои асаҳрои гуногуни таърихиву фарҳангии миллат ва зиндаву ҷовид гардонидани ҷаҳраҳои мондагори илмию адабӣ, қаҳрамонони миллат ва сарнавишти мардуми тоҷик хусни тафоҳум баҳшида, бо пешниҳоду ташаббусҳои байналмилалӣ дар сатҳи ҷаҳонӣ макоми хосса дорад, ки ин маҳбубият на танҳо боиси боварию эътиқоди мардуми Тоҷикистон, балки ифтихори тамоми тоҷикони ҷаҳон аст.

Кору амалхое, ки дар се даҳсолаи охир Пешвои миллат барои давлатдори миллий, рушди соҳаҳои ҳаёти чомеа ва муаррифии мамлакат дар арсаи байнамиллаӣ эҷод шудаанд, ба садсонаҳо баробар мебошанд. Ҳамин аст, ки Эмомалий Раҳмон дар дилу дидай мардум ҳамчун Пешвои муаззами миллат эътироф гардида, маҳбубият пайдо намуданд.

ДАСТОВАРД ВА ДУРНАМОИ РУШДИ

Таърихи 20-уми ноябрь соли 2021 дар бинои ТСО-и шаҳраки донишҷӯён воҳӯрии ректори До-нишгоҳи миллии Тоҷикистон, доктори илмҳои иқтисодӣ, про-фессор Хушваҳтзода К.Х. бо хайа-ти устодону кормандони факулте-ти ҳуқуқшиносӣ сурат гирифт.

Дар оғозсухани худ ректори До-нишгоҳи миллии Тоҷикистон, профессор Хушваҳтзода К.Х. хайа-ти устодону кормандони факулте-ти ҳуқуқшиносиро ба муносабати 30-юмин солгарди ҷаҳони мукаддаси миллӣ – Истиқолияти давлатӣ, ҷаҳонҳои сипаришудаи Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ичлосияи XVI-уми Шӯрои Олӣ ва ҷаҳони Рӯзи парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон сами-мона табрику шодбош намуда, ба ҳар як иштирокӣ саломативу сар-баландӣ ва муваффакияту комёбӣ баҳри иҷрои софдилонаву содико-наи масъулияти қасбиву илмӣ ба хотири пешрафти Тоҷикистони азиз орзу намуданд.

Ректори донишгоҳ бо қано-атмандӣ иброз намуданд, ки фа-култети ҳуқуқшиносӣ дар масири фаъолияти турсамари худ тавонист мутахassisони сохитаҷрибаро омода намояд, ки онҳо имрӯз дар вазифаҳои масъулиятноки давлатӣ содикона ба нағъи давлату мил-лати тоҷик хизмат намуда исто-даанд. Инчунин, хайати устодону кормандони факултет сиёсати хирадмандонаи Асосгузори сулху вахдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалий Раҳмонро сармашки фаъолияти кории худ карда, ҳамеша дар талоши амалий намудани ҳадафҳои пешбининамудаи давлату Ҳукумати қишвар мебошанд. Факултети ҳуқуқшиносӣ ҳамчун боргоҳи муҳташами илму маърифат нуғуз ва манзала-ти худро аз даст надода, талош менамояд то дар раванди зудтағириё-

бандай ҷомеаи мусир мутахасси-сони ҷавобѓӯ ба талаботи бозори меҳнат ва содик ба ҳалқу миллатро омода намояд.

Сипас, профессор Хушваҳтзода К.Х. ҷараёни фаъолияти факул-тетро дар самтҳои таълиму тарбия, илм, робитаҳои байналмилаӣ ва ҳочагидорӣ мавриди баррасии амик қарор дода, иброз намуданд, ки дар баробари муваффакиятҳои шоён, ҳамзамон баъзе камбудихое ҷой доранд, ки ҳалли онҳо тадби-рҳои саривақтиро тақозо менамоянд. Махсусан, дуруст ба роҳ мон-дани раванди таълим ва тарбия, чопи рисолаҳои илмӣ ва мақолаҳои илмӣ дар ҳориҷи қишвар, иштирок дар олимпиадаҳои байналмилаӣ ва тақвият додани ҳамкориҳо бо донишгоҳу донишкадаҳои ҳориҷи қишвар аз ҷумлаи масъалаҳои мебошанд, ки бояд ба онҳо та-вачҷӯҳи маҳсус зоҳир карда шавад.

Баъдан, декани факултети ҳуқуқшиносӣ, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор Раҳмон Даҳонӣ баромад намуда, иқдоми пе-шгирифтаи ректори донишгоҳро шоёни таҳсин ҳонданд ва иброз намуданд, ки факултети ҳуқуқшиносӣ чун қоҳи боҳашами илму маърифат минбаъд низ масъулия-ти худро дар самти омода намуда-ни мутахassisони баландиҳтисоси қасбӣ ва содик ба ҳалқу миллат бо сарбаландӣ анҷом дода, сиёсати маорифпарваронаи Пешвои му-аззами миллатро ҳамаҷониба дар амал татбик менамояд.

Дар фарҷоми ҷаласа карори Шӯрои олиммони факултети ҳуқуқшиносӣ ҷиҳати сарфароз гардо-нидани ректори До-нишгоҳи миллии Тоҷикистон, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Хушваҳтзода К.Х. бо «Сипоснома»-и факултети ҳуқуқшиносӣ ироа карда шуд.

Тахияи
Некрӯз САФАРЗОДА

ФАКУЛТЕТИ ҲУҚУҚШИНОСӢ

Иброил САЛОМЗОДА
н.и.х., дотсенти кафедраи
хукуки байналмилали

Ичлосияи XVI-уми Шӯрои Олии ҶТ дар саҳифаҳои таърихи навини ҳалки тоҷик ҳамчун рамзи начотбахшу сарнавиштсоз ворид гардидаст. Гуфтан мумкин аст, ки аз лиҳози моҳияти худ ба Эъломия истиқолияти Тоҷикистон баробарарзиш аст. Агар Эъломия давлатеро бо номи Тоҷикистони соҳибиистиклол эълон дошта бошад, пас боиси қайд аст, ки Ичлосия XVI-уми Шӯрои Олии ин давлатро аз парокандашавӣ ва ба вартаи нестӣ рафтан нигоҳ дошт ва миллати тоҷикро аз гирдobi пурпечутоби таъриҳи берун қашид.

ИЧЛОСИЯИ XVI-УМИ ШӮРОИ ОЛИЙ ВА ЭҲЁИ ДАВЛАТДОРИИ МИЛЛӢ

Тавре ки Пешвои миллат қайд мекунанд: «Ичлосияи XVI-уми Шӯрои Олий бо такозои таъриҳи на танҳо тифли дар гавҳора будаи истиқолиятиро начот дод, балки тақдири ояндаи онро муайян соҳт ва Тоҷикистони соҳибиистиклолро ба сӯи чомеаи мутамаддин ва арзишҳои волои инсонӣ ҳидоят намуд».

Ичлосияи мазкур бо мақсади хотима додан ба ҷонги доҳилӣ, пешгирии фочиаи миллӣ ва ҳаробшавии асосҳои иқтисодию иҷтимоӣ ва сиёсии давлат, таҳқими сулҳу салоҳ, ҳамдигарфаҳмӣ ва ҳамкории гурӯҳҳои гуногун, ташкилотҳои ҷамъияти ва ҳизбҳои сиёсӣ, таъмини фаъоли мӯътадил ва таҳқими мақомоти давлатӣ баргузор гардид.

Дар ин Ичлосия ҳукумате таъсис ёфт, ки таҳти сарварии Пешвои миллат дар як муддати кутоҳ тавонист оташи ҷонги доҳилиро ҳомӯш намояд, соҳтори фалаҷгардидаи ҳокимияти давлатӣ, ҳусусан мақомоти ҳифзи ҳукукро барқарор соҳта, артиши миллӣ ва нерӯҳои посбони сарҳадро таъсис дода, аксарияти ғурезаҳо ва муҳоҷирони иҷбориро ба Ватан баргардонанд. Ҳушбахтона, давлат ва миллати мо дар ҳассостарин лаҳзаи таъриҳи роҳбари худро пайдо намуд.

Пешвои миллат дар Паёми худ ба Маҷлиси Олии ҶТ, қайд намуданд: «Маҳз ба шарофати ин рӯйдоди мухимми таъриҳӣ мӯътадил шоҳаҳои фалаҷшудаи ҳокимияти давлатӣ барқарор гардонид, поҳояи Истиқолияти давлатии Тоҷикистонро қавӣ намоем. Мухимтар аз ҳама, ин аст, ки дар Ватани азизамон ваҳдати миллӣ, сулҳи пойдору суботи сиёсиву иҷтимоӣ ва фароҳам оварда шуд».

Ҳулоса намудан мумкин аст, ки Ичлосияи XVI-уми Шӯрои Олии ҶТ ҷунин иқдомҳои мухимми давлатиро ба анҷом расонид, барои як қатор дастоварҳои дигар замина гузошт:

1. Роҳбарияти навъи сиёсии мамлакатро таҳти сарварии Эмомали Рахмон ҳамчун раиси Шӯрои Олий ва сарвари давлат интиҳоб намуд;
2. Мактаби нави давлатдории Пешвои миллат ба вучӯд омад;
3. Низоми нави ҳукукӣ сарманшаш гирифт;
4. Раванди барқароршавии сулҳу ваҳдат ҷоннок гардонид шуд;
5. Созишномаи истиқрори сулҳу ва ризоияти миллӣ баста шуд;

6. Дар мамлакат парлумони қасабӣ таъсис ёфт;

7. Соҳтори конституционӣ, ҳокимияти конунгузор, иҷроия ва судиро дар мамлакат барқарор кард;

8. Хатари пош ҳӯрдани ҶТ ва пароконда шудани миллатро пешгири намуд;

9. Рамзҳои давлатӣ, ки нишон аз ҳастии ҳар як миллат ва давлат мебошанд, қабул гардиданд;

10. Мавқei сиёсии байналмилалий ва сиёсати ҳориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистонро муайян намуда, барои ҳамкории муғид бо қишварҳои ҷаҳон ва созмонҳои бонуфузи байналмилалий роҳ кушод ва гайра.

Бо шарофати роҳи муайяннамудаи Ичлосияи тақдирсоз ҳалки Тоҷикистон ҳамчун қисми ҷудоношаванди чомеаи ҷаҳонӣ таъминӣ озодӣ, ҳифзи ҳукуки инсон ва шаҳрванд, зъмори чомеаи ҳамкории ҷаҳонӣ, ҳуқуқбунёд, дуняӣ ва ягонаро ҳадафи асосии худ карор дод. Ҳамин тавр, миллати тоҷик аз замони баргузории Ичлосияи XVI-уми Шӯрои Олии ҶТ ба эҳёи давлатдории миллии хеш ҳусни оғоз баҳшид.

ҲИФЗИ ИСТИҚЛОЛИ МИЛЛӢ ДАР РАВАНДИ ҶАҲОНИШАВӢ

Шароити қунуни ҷаҳони имрӯза, таҳавулотҳо дар системаи сиёсии давлатҳо, барҳурди тамадунҳо, таҳдид ва хатарҳои глобалиӣ, пайдоиши падидаҳои номатабуи аср ва маҳдуд гаштани заҳираҳои табии ҳаёти одамон ва сиёсати давлатҳоро ба ҳам вобаста намуд.

Фазои сиёсии ҷаҳонӣ имрӯза-ро рақобатҳои шадиди иқтисодӣ, ҷанғҳои иттилоотӣ ва барҳурди тамадунҳо тира намуда, воқеъ гаштани падидаҳои ҷаҳонишишавӣ ва ваҳдати олами инсониро зери суол бурдааст. Бо пайдоиши таммадуни нави ҳашарӣ дар масири ҷаҳонишишавӣ мавқei давлатҳои миллиро дар самти сиёсати доҳили ва берунӣ мустаҳкам намуд, ки ин раванд ба шаклгирӣ онҳо ҳамчун давлати миллӣ мусоидат намуд. Шаклгирӣ вазъи сиёсии ҷаҳон, давлатҳоро ба сӯи муттаҳидшавӣ қашонд, ки дар натиҷа баъзе аз ғояҳои ҷаҳонишишавӣ дар муносибатҳои байналмилалий воқеъ гашт. Акунун раванди ҷаҳонишишавӣ ба сифати як раванди мақсадноки таъриҳӣ мавқei худро дар миқёси ҷаҳон мустаҳкам намуда ба умки тамоми соҳаҳои сиёсати давлатӣ, аз ҷумла, соҳаи иқтисоду фарҳанг фурӯ рафт. Бо ошкор гаштани баъзе аз падидаҳои манғии ҷаҳонишишавӣ, истиқлоли миллии баъзе аз миллатҳоро ки ба ин барҳурдҳо таъсирпазир мебошанд, хатарҳои ҷиддӣ таҳдид мекунад.

Истиқлоли миллӣ яке аз нишонаҳои хосаи давлат-миллатҳо ба шумор меравад. Ҳаракатҳои озодиҳоҳии миллӣ сабаби пайдоиши давлат-миллатҳо гаштаанд.

Моҳияти Истиқлоли давлатӣ низ

дар замони муосир дар мавҷудияти истиқлоли миллӣ ифода мейбад. Ташкили давлати миллӣ ва таъмини озодии миллӣ таҷҷасумгари истиқлоли миллӣ мебошад. Ин ду мағҳум яке истиқлоли давлатӣ ва истиқлоли миллиро аз як зовия метавон ҳаммансо шумурд. Чун дунё имрӯз аз давлат-миллатҳои иборат аст ва ҳар давлат бо така ба арзишҳои этники ва миллӣ ташкил ёфтааст, мағҳуми истиқлоли миллӣ маънои истиқлоли давлатиро дар бар мегирад. Ва ё истиқлоли миллӣ қафили бакои давлати миллӣ мебошад.

Истиқлоли миллӣ дар навбати худ баёнгари озодии як миллат буда аз соҳиби давлати милли будани онҳо дарак медиҳад. Яъне ташкили давлат аз сӯи як миллат ва идораи он давлат, қабул ва таъфир додани қонунҳои ҷамъияти аз сӯи намояндагони он миллат ифодагари озодии миллӣ ва соҳиби давлати худи будани онҳо мебошад. Гарчанде давлат миллӣ бошад ҳам, вале дар он амният, сулҳ, ҳукук ва адолат ба шаҳрвандон, ки намояндагони дигар миллатҳо ба он шомиланд ба таври мусови тақсим карда мешавад. Ба додани бартари нисбати ашҳос ба хотири мансубияти милли роҳ дода намешавад. Дар асл давлати миллӣ ба миллат, истиқлол ва ҳокимият вобастагӣ дорад.

Бо гузашти вакт ва таҳавулотҳо дар муносибатҳои байналмилалий, давлатҳои миллиро як қатор уҳдадориҳо дар сатҳи ҷаҳонӣ пайдо шуд. Махсусан қарор гирифтани арзишҳои миллӣ дар баробари арзишҳои умунибашарӣ ва мутобиқсозии онҳо масъалаи мураккаб ба шумор меравад. Давлати миллӣ,

ки бар асоси арзишҳои як миллат дар муносибатҳои байналмилалий ширкат меварзад, мумкин аст барҳурдҳо барои як миллати ҷаҳонӣ бо арзишҳои ҳашарӣ душта бошад.

Дар шароити ҷаҳонишишавӣ, таҳдиду ҳатарҳои нави глобалиӣ ва аз тарафи дигар амалий намудани андешаҳои миллӣ, таҳқими давлатдории миллӣ ва ҳифзи арзишҳои хосса ба саҳтҳои сиёсати давлатҳо тобии дигар баҳшид. Акунун дар ҷаҳонӣ намудани муносибатҳои беруна онҳо мазмuni миллиро қарор дод. Мутобиқи қонунҳои давлати миллӣ дар баробари қонунҳории байналмилалий ахмияти ҷиддӣ дорад. Мутобиқи қонунҳои давлати миллӣ дар қонунҳории байналмилалий масъалаи ҳасос буда бисёре аз давлатҳои миллӣ ва диниро водор месозад, ки ба ҷунин муносибатҳои ҷамъияти аз дидгоҳи манғофеи миллӣ ва динӣ балки аз ҷаҳорҷӯби манғиатҳои умунибашарӣ назар афкананд. Такъя намудани давлатҳо дар як вакт ҳам ба санадаҳои байналмилалий, ки дар он арзишҳои ҳашарӣ инъектиро ёфтанд ва аз сӯи дигар манғиатҳои миллӣ масъалае аст, ки сол то сол мураккаб мегардад. Зеро маънавиёти ҳар миллате иборат аз мачмӯи арзишҳои мутобиқи ҷаҳонӣ колабист. Агарчӣ бо гузашти вакт ин арзишҳо ба талаботи замон мутобиқ мегарданد, вале асли

Нурсатулло НАЗАРИЙ
донишҷӯи соли 4

онҳо таъғирипазир аст.

Инкишофи ахлоқи миллӣ ва дар ин замини, бунёди чомеаи фарҳангӣ васила баҳри шинохти ҳар фарҳангӣ чомеа хоҳад буд. Барҳурдҳои шадиди фарҳангӣ, ки аксар миллатҳоро ҳатарӣ нобудӣ таҳдид менамояд, танҳо ташаккули тафаккури миллӣ метавонад як миллатро дар баробари ин ҳатарҳо таъсирпазир гардонад.

Зарғияти зехнӣ ва истеҳсолоти фикрӣ яке аз мухимтарин үнсурҳое мебошад, ки ба як миллат имконияти озодона зиндагӣ кардан ва истиқлоли миллиро ҳифз намудан шароит фароҳам оварда, қафили бақои миллат ва давлати мутамаддин хоҳад буд. Асоси мавҷудияти истиқлоли миллӣ ин мавҷуд буданда истиқлоли фикрӣ мебошад. Зеро чомеае, ки дар сатҳи тафаккури зехнӣ ба фахму дарки истиқлол сарфҳам нараванд, ҳеч гоҳ озодиро дарёфт наҳоҳанд кард ва агар истиқлолро дарёбанд аз лиҳози ҷаҳл, зарғияти зехнӣ ва фикрӣ оиро аз даст ҳоҳанд дод.

АНДЕША ОИД БА ТАҔЛИЛИ ЧАШНИ НИШОНИ ДАВЛАТӢ ВА СУРУДИ МИЛЛИЙ

МУҚАДДАСОТИ МИЛЛӢ

Аз умки таърих то ба чомеаи имрӯзai мусосири ҷаҳонӣ ҳар як кишварро бо рамзҳои хоси худ, ки муқаддасоти миллии ҳар як давлат маҳсуб мёбанд, эътироф карда, ин рамзҳо муарриғари мамлакат дар арсаи байналмиллӣ ба шумор мераванд. Муҳиммият ва волоияту муқаддас эълон гардишни рамзҳои давлатдорӣ дар он зохир мегардад, ки онҳо нишонаи сарҷамӣ, вахдат, осудагӣ, оромӣ, назму низом, тартибот ва иттиҳоду ҳамbastagии ҳар як давлат ва мардуми он мебошанд. Бо дидани ин рамзҳои муқаддас ифтиҳори миллӣ ва эҳсоси баланди ватандустии ҳар як сокини бошарафи мамлакат дучанд гардида, барои посу бегазанд нигоҳ доштани онҳо талошҳои беинтиҳо намуда, агар лозим шавад, аз ҳама неъматҳои рӯи замин ба хотири хифозати муқаддасоти миллӣ даст мекашад. Аз ин рӯ, дар шароити кунинии давлатдории миллӣ доштани рамзҳои давлатӣ шарти ҳатмӣ дониста мешавад.

нин муқаррар гардидааст, ки эҳтироми волои Парчам, Нишон ва Суруди миллӣ, аз он ҷумла аз ёд донистани Суруди миллӣ, ифтиҳори миллии ҳар як шаҳрванди Чумхурии Тоҷикистон мебошад. Воеан, ифтиҳор аз рамзҳои давлатӣ ва пос доштану эҳтиром гузоштан ба онҳо нишони нангӯ номуси ҳар як соҳибватан аст. Конуни зикршуда моҳият ва тартиби истифодаи расмии Парчам, Нишон ва Суруди миллиро муқаррар мекунад. Аз ҷумла, боби 1-и (моддаҳои 1-4) он муқаррароти умумиро дар баргирифта, боби 2 бошад, (моддаҳои 5-6) ба Парчами давлатӣ, боби 3 (моддаҳои 7-8) ба Нишони давлатӣ ва боби 4 (моддаҳои 9-10) ба Суруди миллӣ ва боби 5 бошад, (моддаҳои 11-13) ба муқаррароти хитимавӣ бахшида шудааст. Дар баробари қонуни мазкур низомномаҳои дар боло номбаршуда, тартиби истифода ва корбурдӣ рамзҳои давлатиро муқаррар намудаанд.

ПАРЧАМ

24

РӮЗИ ПАРЧАМИ
ДАВЛАТИИ
ЧУМХУРИИ ТОҔИКИСТОН

НОЯБР

Чумхурии Тоҷикистон ҳамчун узви чомеаи башарӣ дорои таърихи пургновати бегазанди хеш мебошад. Рамзҳои давлатии ҶТ Парчами давлатӣ, Нишони давлатӣ ва Суруди миллӣ мебошанд. Бинобар арзиши олӣ доштани ин муқаддасоти давлатдорӣ мавқеи онҳо дар қонунгузории кишвар мустаҳкам гардидааст. Зарурати дар қонун пешбинӣ намудани мавқеи рамзҳои давлатӣ дар он дидо мешавад, ки онҳо дар воеъ, муқаддасу гаронарзиш буда, эҳтироми хосро аз ҷониби шаҳрвандон талаб мемояд.

МАВҶЕИ ҲУҚУҚӢ

Мавҷеи рамзҳои давлатии ҟТ дар Конституцияи ҟТ аз 6 ноября соли 1994, Конуни ҟТ «Дар бораи рамзҳои давлатии ҟТ» аз 12 майи соли 2007, Низомномаи Парчами давлатии ҟТ аз 11 декабря соли 1999, Низомномаи Нишони давлатии ҟТ аз 11 декабря соли 1999 ва Низомномаи Суруди миллии ҟТ ва дигар санадҳои мөъйрӣ-ҳуқуқӣ танзим гардидаанд.

Дар моддаи 3 Конституцияи ҟТ пешбинӣ гардидааст, ки рамзҳои давлатии Тоҷикистон Парчам, Нишон ва Суруди миллӣ аст. Меъёри мазкури конституционӣ ба он водор месозад, ки ин руҳҳои давлатдорӣ муқаддасу воло буда, муарриғари давлат, макомоти давлатӣ ва шаҳрвандон дар муносабатҳои дохиливу ҳориҷ мебошанд. Ҳамчунин дар дебочаи Конуни ҟТ «Дар бораи рамзҳои давлатии ҟТ» аз соли 2007 қабул гардида бошад ҳам, ҳуди он ҳанӯз 24 ноября соли 1992 аз ҷониби Шӯрои Олии Чумхурии Тоҷикистон тасдик гардида буд. Минбаъд, ин сана ҳамчун ҷашни умумимилӣ аввалин маротиба ҟузи 24 ноября соли 2009 бо ифтиҳор аз давлату давлатдорӣ ва соҳибистиколию соҳибихтиёри, яъне байди қабули Конуни ҟТ «Дар бораи ворид наму-

дани илова ба моддаи 2 Қонуни ҟТ «Дар бораи рӯзҳои ид» бошукуӯ ҟузи Парчами Чумхурии Тоҷикистон – 24 ноябр ҷашн гирифта мешавад.

НИШОНИ ДАВЛАТӢ

Дар баробари Парчами давлатӣ Нишони давлатӣ ва Суруди миллӣ низ рамзҳои муқаддасу олӣ эътироф гардида, эҳтиром ва нигоҳдошти пойбарҷои онҳо низ вазифаи асосии ҳар як шаҳси бофарҳангу соҳибатмадун ва қарзи иммониву вичдонӣ маҳсуб мёбад. Нишони давлатии ҟТ 28 декабря соли 1993 пазируфта шуда, бар асоси Низомномаи дар бораи Нишони давлатии Чумхурии Тоҷикистон, ки 11 декабря соли 1999 бо Қарор № 891-и Маҷлиси Олии ҟT тасдик шудааст.

Дар Низомномаи Нишони давлатӣ зикр мегардад, ки «нишони давлатии ҟT ҷамъи истиқололияти давлатии ҟT мебошад. Ҳамчунин дар низомномаи мазкур тартиби истифода ва корбурдӣ Нишони давлатӣ пешбинӣ гардидааст, ки муҳимтарини онҳо қайд намудан ба маврид аст:

1) дар боло биноҳои қарорғоҳи расмии Президенти Чумхурии Тоҷикистон, Маҷлиси Олии ҟT, Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон, вазоратҳо ва кумитаҳои давлатии ҟT;

2) дар мӯҳру бланкҳои ҳуҷҷатҳои Президенти Чумхурии Тоҷикистон, Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон, Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон, вазоратҳо ва кумитаҳои давлатии Чумхурии Тоҷикистон ва ғайра.

3) дар шиносномаи шаҳрванди Чумхурии Тоҷикистон;

4) дар сутунҳои марзӣ, ки дар Сарҳади давлатии Чумхурии Тоҷикистон наасб карда мешаванд ва ғайра.

СУРУДИ МИЛЛИЙ

Суруди миллӣ бошад, ин матну оҳанги Суруди давлатии Чумхурии Тоҷикистон аст, ки дар маҷлиси ҷамъомадҳои давлатии расмӣ бо хисси ифтиҳор аз ватандорио истиқолoliyati ва соҳибдавлатӣ иҷро карда мешавад. Суруди миллии ҟT дар асоси Конуни ҟT «Дар бораи Суруди давлатии Чумхурии Тоҷикистон» аз 7 сентябри соли 1994 тасдик шудааст. Суруди миллии ҟT ҷамъи давлати соҳибихтиёри, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона, ифодагари дӯстии пойдори ҳамаи ҳалқу миллатҳои кишвар мебошад. Эҳтироми воло ва доностани Суруди миллии ҟT вазифаи муқаддаси ҳар шаҳрванди кишвар аст.

Тартиби истифода ва садо додани Суруди миллӣ дар моддаи 2 Низомномаи Суруди миллӣ ва моддаи 10 Конуни ҟT «Дар бораи рамзҳои давлатии ҟT» пешбинӣ гардидааст:

- байди савғанд ёд кардани Президенти Чумхурии Тоҷикистон пеш аз шурӯи вазифа;

- дар оғозу анҷоми ҷаласаҳои якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон...;

- ҳамарӯза ҳангоми оғозу анҷоми барномаҳои телевизион ва радиои давлатӣ;

- ҳангоми гузаронидани ҷамъомаду ҷашно ва ҷорабинҳои дигар...;

- ҳангоми истиқбол ва гусели саро-

ЭМОМАЛИ МИРЗАӢ
МУАЛЛИМИ КАЛОНИ ҚАФЕДРАИ ҲУҚУҚӢ
ЧИНОЯТИ ҟА ҟУКОВИМАТ БО ҚОРРУПСИЯ

ни давлатҳо ва ҳукumatҳои давлатҳои ҳориҷӣ, ки ба Чумхурии Тоҷикистон расман ташриф меоранд, байди иҷрои Суруди миллии давлати онҳо;

- ҳангоми баргузории маросимҳои ҳарӣ;

- ҳангоми тантанаҳои умумӣ дар мактабҳои таҳсилоти умумӣ, ибтидой, миёна ва олии қасбии Чумхурии Тоҷикистон;

- ҳангоми баргузории мусобикаҳои варзиши байнамиллӣ ва дохилиҷумҳурияӣ мувофиқи коидоҳои гузаронидани ин мусобикаҳо ва ғайра.

ТАҔРИБАИ ДАВЛАТҲОИ ҶАҲОН

Таҷрибаи давлатҳои ҷаҳон аз он шаҳодат медиҳад, ки дар баробари таҷлили ҟузи Парчами давлатӣ ҳамасола дар рӯзҳои муайяни сол рӯзи Нишони давлатӣ ва Сурудӣ миллӣ таҷлил мегардад. Ба монанди он ки ҳамасола дар Чумхурии Қазоқистон 4-уми июн ҳамчун рӯзи Парчам, Нишон ва Суруди миллӣ ҷашн гирифта мешавад. Ҳамчунин, дар Федератсиya Россия 12-уми июн Рӯзи Парчам, Нишон ва Суруди миллӣ қабул гардида, 22-юми август рӯзи Нишони давлатӣ ҷашн гирифта мешавад. Дар Чумхурии Ӯзарбойҷон бошад, 27-уми май Рӯзи Суруди миллӣ ва 9-уми ноябр ҳамчун Рӯзи Нишони давлатӣ, дар Чумхурии Ӯзбекистон 10-уми декабр Рӯзи Суруди миллӣ, дар Чумхурии Туркия 12-уми март ҳамчун Рӯзи Суруди миллӣ, дар Чумхурии Латвия 7-уми июни ҳамчун Рӯзи Суруди миллӣ, дар Австралия 3-юми сентябр Рӯзи Нишони давлатӣ, дар Чумхурии Беларусия 3-юми сентябр Рӯзи Нишони давлатӣ ҷашн гирифта мешавад.

ПЕШНИХОД

Бинобар ин, пешниҳод карда мешавад, ки ба хотири арҷузорӣ ба ин муқаддасоти кишвар, яъне Нишони давлатӣ ва Суруди миллӣ ва бозҳам баланд бардоштани хисси миллӣ ва ватандустии мардуми шарифи мамлакат, эҳтироми арзишҳои давлатдорӣ, мустаҳкам кардани руҳнҳои давлати миллӣ дар ҷараёни таъсири падиҳои раванди ҷаҳонишавӣ ҳамасола Рӯзи Нишони давлатӣ ва Суруди миллӣ таҷлил карда шавад. Бинобар ин, боиси ҳушнудии ҳар як сокини мамлакат мегардид, ки ба Конуни ҟT «Дар бораи рӯзҳои ид» иловаго ворид намуда, Рӯзи Нишони давлатӣ ва Суруди миллӣ ҳамчун ҷашни умумимилӣ мукаррар карда шавад.

ЭМОМАЛӢ РАҲМОН – НАҶОТБАҲШИ ХАЛҚУ МИЛЛАТ

Мирзо МАНУЧЕХР
денишчӯи соли 1

Мануҷи «Президент» дар сафи пеш истодан, пешсаф будан аст. Аз ин бармеояд, ки Президент ояндаи миллионҳо нафарро ба уҳдаи худ гирифта, ҳар як қарору амраш тақдирози миллиат мебошанд, ки ин бори хеле гарон аст.

Хушбахтона, лаҳзае ки миллиат тоҷик дар вазъияти номусоид қарор дошта, ҳарос аз фардои худ дошт, шахсе бо иродай қавӣ, бо меҳри ватандустӣ ва бо боварӣ ба фардои неки миллиат, ба ояндаи пурҷилло дар сафи пеш истода, моро ба қуллаи баланди сұлҳ ва тинчию амонӣ расонид.

Чавонони имрӯза шоҳиди онанд, ки он умединориҳо, ки ҳалқи тоҷик аз Асосгузори сұлху ваҳдати милли – Пешвои миллиат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон доштанд, ба онҳо расиданд.

Дар навбати худ мо уҳдалорем, ки ҳамчун пайравони Пешвои миллиат саҳми худро дар таъмини ҳуқуқу озодиҳо инсон ва шаҳрванд, иҷроши бечунучарои қонунҳо, соҳибистокӯлӣ ва рушду равнаки қишвари азизамон гузорем.

Расулҷон ҲОЧИМАТОВ
денишчӯи соли 1

Баробари ба даст овардани истиқлолияти ҶТ оғаридгор ба ҳалқи мо роҳбареро насиб гардонид, ки бо кирдору амалҳои некаш тавонист мардуми парешонро муттаҳид созад. Дар натиҷаи заҳмату талошҳои Сарвари давлат тамоми рукнҳои давлатдорӣ баркарор шуда, сұлҳ ва ваҳдати комили милли пойдор гардид.

Пешвои миллиат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳатмкардаи Денишгоҳи мил-

лии Тоҷикистон аст. Аз ин рӯ, таҳсил дар ин муассисаи таълимӣ барои мо пайравони ин абармарди беназир боиси ифтиҳор ва сарфарозист. Таҷлилии Рӯзи Президент муборактарин сана барои миллиат тоҷик ва мардуми қишвар аст. Чунки маҳз бо талошҳо ва ҷонбозиҳои Президент Чумхурии Тоҷикистон мо ба ин рӯзҳои нек расидем.

Махмадқул УСМОНОВ
денишчӯи соли 1

Баробари соҳиб гардидан ба истиқлолияти комили сиёсӣ тақдир ба ҳалқи тоҷик ва мардуми мамлакат роҳбареро насиб гардонид, ки бо кирдору амалҳои некаш тавонист мардуми парешонро муттаҳid карда, дар қишвар сулху ваҳдатро пойдор ва ба ҷонги таҳмилии шаҳрвандӣ хотима бахшад. Ғамхорӣ барои ояндаи миллиат, далерию шуҷоат, дарки вазъияти пурҳатари баамаломада, қабули қарорҳои таъчили барои хифзи тартиботу мудофиа, иҷтимиёти аҳолӣ ўро сазовори маҳбубияти ҳалқи қишвар гардонида, билохира дар лаҳзаи тақдирози Ватан дар Иҷлосияи 16-уми Шӯрои Олий Эмомалӣ Раҳмон Раиси Шӯрои Олии қишвар интиҳоб гардид ва бо ҳамин тақдирашро як умр ба тақдирни ҳалқу ватани хеш пайваст.

Мехроб РУСТАМЗОДА
денишчӯи соли 1

Президенти Чумхурии Тоҷикистон намояндаи олии ҳалқ дар дохил ва ҳориҷ қишвар ба хисоб меравад. Муборакии таҷлилии Рӯзи Президент дар

он дида мешавад, ки вазъи ҳуқуқии Президенти Чумхурии Тоҷикистон дар Конституцияи ҶТ пешбинӣ гардидааст. Боби 4 Конституцияи ҶТ ба Президент баҳшида шуда, аз 9 модда (моддаҳои 64-72) иборат мебошад. Дар асоси ин санади олии ҳуқуқӣ Президент сарвари давлат ва ҳокимиёти иҷроии (Хукумат) аст. Моддаи мазкур ба он маъност, ки ҳама шикасту рехт ва комёбихӯи пешравҳои қишвар аз роҳбари давлат, яъне Президент вобастагии амик дорад. Пас, ин шаҳс, яъне Президенти Чумхурии Тоҷикистон воқеан масъулияти бузурго бар уҳда дошта, таҷлили Рӯзи Президент аз эҳтироми хоссаи мардуми шарифи мамлакат ба ў мебошад.

Лоиқ РАҲИМИЙ
денишчӯи соли 1

Президенти Чумхурии Тоҷикистон, Пешвои миллиат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Иҷлосияи XVI-умро рӯйдоди сарнавиштсози миллиат номид, таъқид карданд, ки он гардиши куллиро дар қишвар ба вучуд овард. Он дар катори дигар дастоварҳои мухим, сабаби дар арсаи байналмилали ҳамчун давлати мустакил муаррифӣ

ва ба ҳайати СММ дохил гардидани Чумхурии Тоҷикистон шуд.

Воқеан, гуфтан мумкин аст, ки баргузории Иҷлосияи XVI-уми Шӯрои Олии ҶТ ва интиҳоби Пешвои миллиат ба ҳайси Сарвари давлат дар он рӯзҳо, ки таъриҳи фаромӯш намекунад, ду ходисаи муҳимтарин барои ин миллиату давлат аст. Чунки иҷлосияи мазкур сароғози назму низом, сулху субот ва пешрафту рушд бо сарварии Пешвои миллиат аст.

Ҳамчунин, бо хидоятҳои хирадмандонаи Пешвои миллиат, Эмомалӣ Раҳмон ҳалқи Тоҷикистон ба ҷиҳати эҳтиrom гузоштан ба озодӣ, ҳуқуқи инсон ва шаҳрванд, арзишҳои башарӣ, ҳадафи демократизозии ҷомеа, бунёди давлати соҳибихтиёر, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ, ягона ва марҳилаи тозаи қонунгузорӣ дар қишвар асос гузошт.

Махина АБДУРАҲМОНОВА
денишчӯи соли 1

Хушбахтона, бо фаро расидани сулху ваҳдати миллии ҶТ оғаридгор ба ҳалқи тоҷик сиёсатмадор, табиб, соҳибкор, омӯзгор, ҳунарманд, шоира, сарвар ва ҳомии Ватанро дарёфт намудан мумкин аст, ки ҳамаи ин комёбихӯи бузурги занони тоҷик бо талошҳои пайdar пайи Асосгузори сулху ваҳдати

милли – Пешвои миллиат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба даст омадаанд.

Аз солҳои аввали соҳибистиколӣ дар ҶТ соҳтори маҳсус – Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Хукумати ҶТ фаъолият намуда, бо ташабbusу хидоятҳои созандиа Пешвои муazzами миллиат аз ҷониби Хукумати қишвар як катор санадҳои меъёри-ҳуқуқӣ бо максади арғузорӣ ба ҳуқуқу озодиҳо занон, таъмини баробарҳуқукии мардонау занон ва баланд бардоштани мақоми зан дар ҷомеа қабул гардиданд.

Бинобар ин, месазад, ки мо ҷавондухтарон пуштибонӣ аз сиёсати пешгирифтai Пешвои миллиат наムуда, пайрави ин шаҳсияти беназир бошем. Барои мо, Рӯзи Президент – рӯзи оғози комёбихӯи беинтиҳост!

Ҳадиса ОДИНАЕВА
денишчӯи соли 1

*Аз ноумедиҳо басо умед аст,
Поёни шаби сиёҳ сафед аст.*

Воқеан, миллиати тоҷик ва мардуми соҳибтамаддуни он таърихи бою ғанӣ дошта, ба ҳеч ваҷҳ ба гирдobi дарёи пурталотуми душманон ғарӯ намешавад. Ҳарчанд, таъриҳи санҷишеро барои ин миллиати қуҳанбунёд пеш овард, аммо хушбахтона мардуми тоҷик ва миллиати тоҷик ҳамеша рӯ ба кирдгор намуда, ба ояндаи неку равшан умединор буд. Ин фурӯғи субҳи ҳуршедии миллиат санаи 16 ноябрی соли 1992 дида шуд. Дар ин санаи бисёр муборак, тақдирни

миллиат ҳал гардида, оғози давлатдории навин ба дасти мо мардуми тамаддуно-ғар афтода, соҳиби мақому мартабаи волои пойбарҷои ва танзими назму низом гардидем. Яъне дар ин рӯз, Президенти мамлакат – шоҳсүтуни давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Раиси Шӯрои Олии ҶТ интиҳоб гардиданд ва дар ҳамин санаи мӯқаддас дар назди ҳалқи миллиат савғанди садоқат ёд карданд. Бо итминони комил гуфта метавонам, ки Сарвари давлат ба ин садоқати ҳуд ва вафо карданд. Бинобар ин, мо низ бояд садоқат ба Президенти қишвар дошта бошем ва яке аз роҳҳои инъикоси самимияти ҳуд, ин гиромидошти Рӯзи Президент аст.

**Тахия
Фирӯз ШОЕВ**

ПЕШВОИ МИЛЛАТ ИФТИХОРИ МОСТ!

Асосгузори сулху вахдати милли – Пешвои миллат Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон шаҳсиятест, ки дар таърихи навини ҳалқи тоҷик дар ташаккул ва таҳавуллоти давлатдории соҳибистиклоли тоҷикон ва барқарор кардан арзишҳои волои фарҳанг нийғонамон хизмати шоиста намудааст.

Моҳи ноябр соли 1992 ба решай ташни ин миллат об расид, зеро иҷлосияи 16-уми Шӯрои Олии Чумхурии Тоҷикистон баргузор шуд. Дар ин иҷлосияи тақдирсоз сарваре интиҳоб гардид, ки баҳри сарҷамъ намудани миллату давлат аз таҳдид ба чони ҳуд наҳаросид. Эмомалӣ Раҳмон тавонист, ки бо тадбирҳои саривактӣ бо сиёсати хирадмандона пеши ҷанги ҳонумонсӯзи шаҳрвандиро бигирад, вазъияти мураккабу вазнини нооромии он даваро мӯътадил карда, ҳалқи парешонгаштаи тоҷикро сарҷамъ намуд. Пешвои миллат беш аз як миллион шаҳрвандонеро, ки аз Тоҷикистон гуреза шуда будаанд, ба Ватан баргардонид. Дар даврае, ки мамлакатро қаҳтӣ фароғӣ буд, Президенти мамлакат 75 ҳазор гектар заминро ба дехконон тақсим намуд, ки ин барои таъмин намудани мардум бо маҳсулот-

**Юсуф САЛИМОВ
денишҷӯи соли 2**

ти озукаворӣ, ки дар шароити вазнини он давра зиндагӣ мекарданд, имконияти мусоидро баҳри фароҳам овардани шароити арзанд мусоидат намуд.

Хизматҳои Асосгузори сулху вахдати милли – Пешвои миллат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар назди ҳалқи Тоҷикистон бесобиқа буда, ин шоҳмарди миллат ба ҳама унвонҳо ва рутбаҳои фахрии дунё арзанда аст.

ОҒОЗИ ПАЙРОҲАИ ДАВЛАТСОЗИИ МИЛЛАТ

**Шеравон АБДУСАЛОМЗОДА
денишҷӯи соли 1**

Санаи 16-уми ноябр соли 1992 дар шаҳри Ҳуҷанд Иҷлосияи 16-уми Шӯрои Олии ҶТ (даъвати дувоздаҳум) баргузор гардид. Ин Иҷлосия аз 16-уми ноябр то 2-уми декабри соли 1992 давом кард. Нихоят, санаи 19-уми ноябр соли 1992 аз

197 вакiloni ҳузурдошта 186 нафарашон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро ҷонибдорӣ карданд ва ба ҳайси Раиси Шӯрои Олии ҶТ интиҳоб гардиданд. Бо як дарки баланди ҳештганшиносии милли ин вазифai пурмасъулиятро бар ухдаи ҳуд гирифтанд. Вокеъ, ин ҳолате буд, ки ҳеч кас қудрати ба зимма гирифтани ин масъулиятро надошт, зеро Иҷлосия мазкур тақдиро миллати тоҷикро ҳал мекард.

Ҳар сол санаи 16-уми ноябр дар тамоми гушаву канори Тоҷикистони соҳибистиклол, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона ҳамчун Рӯзи Президент ҷаҳон гирифта мешавад.

Мо ҷавонони даврони истиқлол ҳушбахт аз он ҳастем, ки имсол 30-солагии Истиқлолияти давлатии Чумхурии Тоҷикистон сарбандона ва бо як шукуҳу шаҳомати ҳосса ҷаҳон гирифтем. Шукrona az тинҷиву оромии қишвар карда, az пайи омӯзиши имлу дониш мегардем, to ки баҳри гул-гулшукуфоии Ватани азизамон – Тоҷикистони соҳибистиклол саҳми арзандай ҳудро ғузашта, пайравони асили Пешвои миллат ҳоҳем монд.

ПЕШВОИ ТОҶИКОН

Эй сару, эй сарвару ҷони ҷаҳони тоҷикон. Моҳтобу офтобу осмони тоҷикон. Офарид ҳолик туро, гӯё барои ин Ватан, Мехрварзу меҳрӯboni тоҷикon. Аз ту ҳар кунҷу канори ин Ватан обод шуд. Лутфи ҳақ, тобида андар бустони тоҷикон, Ин Ватан, ин ҳалқи тоҷик бар ту меболад ҳаме. Ифтиҳору эътибору итминони тоҷикон, Раҳмати ҳақ мечакад аз ҷеҳраи пур нури ту. Ахтари тобандai дар қаҳқашони тоҷикон. Ҳимати волои ту обод кард ин мулкro, Фаҳр дорад баҳри ту пиру ҷавони тоҷикон. Оли Сомонро сару сомони нав баҳшидай, Номи ту ҳар лаҳза дар вирди забони тоҷикон.

**Оиша САИДЗОДА
денишҷӯи соли 4**

**САРОҒОЗИ АМНИЯТУ
ОСОИШТАГИИ МАРДУМ**

Баъди интиҳоб шудани Раиси Шӯрои Олии ҶТ муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон тамоми соҳаҳои фалаҷгаштаи ҳокимиюти давлатӣ, аз нав пояҳои устувору қавии ҳешро ғузашта, фаъолияти густурдaro соҳиб гардиданд. Бешубҳа, қайд кардан лозим аст, ки Иҷлосияи 16-уми Шӯрои Олии ҶТ тақдирсозу муайянкунандай ояндаи миллати тоҷик гардид. Дар тули 29-соли ҳешро ҷаҳон ҷонибии 16-уми Шӯрои Олии ҶТ мөҳияту мақсади ҳудро аз даст надода, балки роҳнамову роҳқушои тамоми масъалаҳо гардидаст.

Имрӯз ҳамон озодӣ, истиқлолияти, сулху субот, осмони соғу беғубор, ободии Ватан арҷ гузаштан ба арзишҳои милли маҳз саъамаи кори ин Иҷлосия мебошад. Арҷ гузаштан ба арзишҳои милли, дӯст доштани Ватан, обод намудани он, баҳри пешрафти он талош варзидан қарзи ҳар як шаҳрванди комилхукуки Тоҷикистон мебошад. Зеро сулху субот оромии мамлакат бо роҳи осон ба даст наомада, балки бо роҳи басо мушкилу сангин ба даст омадааст. Имрӯзҳо таъқидҳои Пешвои миллат низ бар он равона карда шудаанд, ки ҷавонон неруи пешбарандай ҷомеа мебошад, ояндаи давлату миллат дар дasti онҳост, ҳуҷӯриву зиракии сиёсии ҳешро аз даст надода, балки пайи омӯхтани имларо гарданд.

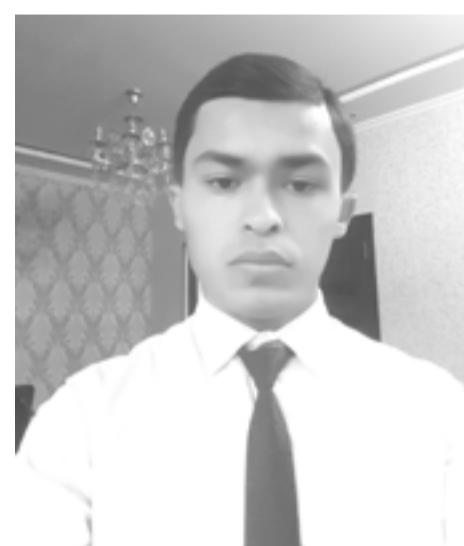

**Файзали АЗИЗЗОДА
денишҷӯи соли 2**

Дар замони табадулоти ҷаҳонӣ, ки ҳар лаҳза ҳатарҳои ногувор дорад, доштани давлату нигоҳ доштани он, аз байн нарафтани истиқлолияти комил ва забону фарҳанги он корест басо мушкил.

Ҳамин тарик, корҳои начиби Иҷлосияи 16-уми Шӯрои Олии Ҷумхурии Тоҷикистонро Маҷлиси Олии Ҷумхурии Тоҷикистон идома дода, самти фаъолияти ҳудро ба он нигаронид, ки волоияти қонун дар ҷомеа таъмин гардад.

АСОСГУЗОРИ ВАҲДАТИ МИЛЛӢ

**Фаридун ТОШЕВ
денишҷӯи соли 1**

Дар ҳар давру замон сулху вахдат ва ҷонагӣ ба осонӣ ба даст намеояд, ҳатман дар рафти муваффак шудан ба ин нэъмати гаронбаҳо ҷандин нафар ҷони ҳудро қурбон ва ё дар ҳатар мегузоранд. Дар вокеъ, ҳар вақте ки мо дар мавзӯи вахдати миллии тоҷикон суханронӣ менамоем, бечунучаро симои сиёсатмадори варзида, ҳомии сулху вахдат Эмомалӣ Раҳмон пеши назар меояд. Бояд ёдовар шавем, ки абрҳои сиёҳи ҷони ҳонумонсӯзи шаҳрвандӣ осмони қишвари азизамон Тоҷикистонро фаро гирифта мардумро ба муқовиматҳои доҳилӣ барангезониданд, ки аз натиҷаҳои зиёда аз 25 ҳазор оилаҳо бесаробон ва қарib 60 ҳазор нафар қӯдакони маъсум талхии ятимиро ҷашиданд. Инчунин, ба тамоми соҳаҳои ҳоҷа-

гии ҳалқ, ҳосса ба маҳозини имлу маърифат ҳисороти ҷиддӣ ворид гардид. Дар он айём 126 муассисаи таълимӣ ба пуррагӣ ҳароб гардиданд ва наздики 120 ҳазор нафар ҳонандагон аз бехтарин нэъмат омӯхтани имларо гарданд. Бешубҳа, дар он лаҳзаҳои хеле-хеле ҳассоси таъриҳӣ, ки Ҷаҳони Ҳуҷандӣ таъқидҳои ҷаҳонӣ таълимияти аз байн рафтани давлату миллат қарор дошт, барои Тоҷикистон нафаре лозим буд, ки пеши роҳи ин ҷонӣ ҳонумонсӯзи шаҳрвандиро бигирад ва Ватану миллатро аз ҳатарни нобуд шудан раҳой баҳшад ва ҳуҷӯриву зиракии сиёсии ҳешро аз даст надода, балки пайи омӯхтани имларо гарданд.

Имрӯз бо суръати баланд пешрафту ободии ҷаҳонӣ таъқидҳои ҷаҳонӣ таълимияти аз байн рафтани давлату миллат қарор дошт, барои Тоҷикистон аз ташабbusу роҳбарии ҳирадмандонаи муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон сарчашма гирифта, пешрафту созандагии Тоҷикистон аз ҷониби бехтарин сиёсатмадорони ҷаҳон баҳоҷузорӣ шуд.

Месазад, ки Эмомалӣ Раҳмонро бехтарин муарриғари давлат ва миллати куҳанбунёдамон арзёбӣ қунем.

Ҳамзамон, ин падари меҳруboni мушғиқ, роҳбари муаззаму ҳирадманди миллатро, ки яздони пок дар лаҳзаҳои заруриву ҳассоси таъриҳӣ барои начоти миллат барои мо тухфа намудааст, ҷун гавҳараки ҷашони мухофизат менамоем.

РОЛЬ ЛИДЕРА НАЦИИ В ПОСТРОЕНИИ СОВРЕМЕННОЙ ГОСУДАРСТВЕННОСТИ

16 ноября 1992 года на исторической сессии Эмомали Рахмон был избран главой государства - Председателем Верховного Совета Республики Таджикистан. В присутствии народных избранников новый лидер страны чётко и уверенно заявил: "На пути мира и согласия или умуру, или достигну своей цели!". Этот путь, действительно, был исключительно трудным. Он требовал полной отдачи сил, самопожертвования. Президент Эмомали Рахмон оправдал возложенное на него доверие, шаг за шагом продвигаясь к национальному примирению и согласию в стране.

Роль Эмомали Рахмона в построение и укрепление современной таджикской государственности является неординарным. Именно в эти годы народы и мировое сообщество признали политическую дальновидность Эмомали Рахмона. Свидетельством чему было достижение мира и согласия между противоборствующими сторонами, объединение таджикского общества во имя светлого будущего, запечатленные на страницах истории, как феноменальное и уникальное политическое явление. Эмомали Рахмон на уровне высшего руководства страны твердо провозгласил создание демократического, правового и светского государства окончательной целью общества и своей политики на пути укрепления национальной и государственной независимости таджиков.

С целью процветания и развития всех сфер ежегодно Президентом Республики Таджикистан объявляется годом раз-

вития разных направлений или сферы государства, что приведет к интенсивному развитию отраслей правления и жизни народа. 2019 по 2022 годы означеновался Президентом Республики, «Годом развития туризма, сельского хозяйства и ремесленничества».

Большое внимание Президент Республики уделяет гендерным вопросам государства. Как отметил Глава государства: «Государственная независимость оказала глубокое воздействие на жизнь таджикских женщин. В период независимости женщины активно вошли в процесс создания как верные дочери этого древнего края. Суверенитет народа, прежде всего, способствовала осознанию политического образа женщины-таджички. Поскольку именно в условиях суверенитета они смогли доказать, что наряду с миссией матери и жены, могут также с гордостью выполнить миссию руководителя». Год за годом увеличивается число женщин в рядах государственных служащих, в руководящих органах власти.

Основоположник мира и национального единства - Лидер нации Эмомали Рахмон в каждом своем выступлении подчеркивает, что создание и развитие нации и государства находится в руках молодежи, а молодые люди - это настоящее и будущее государства и нации. В соответствии с Законом Республики Таджикистан «О государственных праздниках» 23 мая ежегодно отмечается как День молодежи Таджикистана. Забота Главы государства о молодежи возрастает день ото дня, и по прямой инициативе

Мехрабон ФАТОХЗОДА
студентка 4-го курса

Лидера нации С учетом роли и особого положения молодёжи страны, на которых будут возложена будущая судьба нашей нации и государства, 2017-й год был объявлен Годом молодежи, это способствовало дальнейшему увеличению достижений нашей достойной молодежи в различных социально-экономических, культурных и спортивных областях, что еще раз свидетельствует о большом интересе Лидера нации к молодежи.

Все эти заботы государства и Правительства, и особенно Лидера нации, побуждают молодежь воспринимать указания Президента страны с большой ответственностью и всегда стремиться к развитию насущных проблем общества. Следуя политике, проводимой Лидером нации, своим трудом, знаниями и мудростью служить и прославить родной Таджикистан.

THE FOUNDER OF PEACE AND NATIONAL UNITY – LEADER OF THE NATION

Madina QOSIMOVA
4th year student

The legal position of the Founder of Peace and National Unity – Leader of the Nation is regulated by Constitution of the Republic of Tajikistan, which is the main and general law of our country, adopted on 6th of November 1994, Constitutional law «About Founder of Peace and National Unity – Leader of the Nation» is adopted on 14th November, 2016 by legislative branch of the authority and consisted of 19 articles.

This Constitutional Law establishes the political and legal position of the Founder of Peace and National Unity – Leader of the Nation, as the founder of the sovereign state of Tajikistan, peace and national unity, in order to strengthen the foundations of the constitutional structure, state independence, territorial integrity and unity of the Motherland, stability and durability of the

state of Tajikistan, strengthening democracy, ensuring economic, social and cultural progress, protection the historical values of national statehood, the creation of decent living conditions and free development for every person.

According to the article 2 of this law the Founder of Peace and National Unity – Leader of the Nation is an outstanding historical personality of the nation, elected as the Head of State at the sixteenth session of the Supreme Council of the Republic Tajikistan, which has made a significant contribution to the creation of a system of statehood of a sovereign Tajikistan, the establishment of a constitutional structure, the achievement of peace, national unity and in accordance with the Constitution of 1994 elected as the first President by the popular vote.

The President Emomali Rahmon is recognized as the Founder of Peace and National Unity – Leader of the Nation for great and outstanding services to the people of Tajikistan. According to this Constitutional law Emomali Rahmon as a Leader of the Nation is a symbol of longevity Tajik sovereign statehood, peace and national unity, the guarantor of stable and sustainable development of society in Tajikistan.

THE FLAG IS THE SACRED SYMBOL OF THE REPUBLIC OF TAJIKISTAN

The State flag of the Republic of Tajikistan was approved by the Supreme Council of the Republic of Tajikistan on 24 November 1992. Subsequently, this date was first celebrated as a national holiday on 24 November 2009 with pride in the name of the statehood and independence, after the adoption of the Law of the Republic of Tajikistan «On Amending the Law of the Republic of Tajikistan «On Holidays».

There are three colors on a flag of the Republic of Tajikistan: green, red and white. A green stripe are valleys, they are not enough in republic - 7 % of territory. Because the rest of the territory is occupied by mountains. The white stripe is a color of the main richness of republic - cotton and also the color of snow and ice in high mountains. The red color is a color of unification of republic and brotherhood with other nations of the world.

The flag as a national and sovereign symbol has a worthy role and place in the legal, cultural, political and social basis for the enhancement of national feelings and pride.

In accordance with the provisions of Article 3 of the Constitution of the Republic of Tajikistan «The state symbols of Tajikistan are the Flag, Emblem and National Anthem», each of which plays an important and worthy role in cultivating patriotism and national feeling. The national flag, along with

Parviz DUSTOV
2th year student

other state symbols, is sacred and honorable, along with the Emblem, the National Anthem and the State Language are a source of pride for every citizen of independent Tajikistan. The national flag is a symbol of state power and represents the independence and sovereignty of the Republic of Tajikistan as a state.

The national flag of independent Tajikistan will be hoisted under the policy pursued by the state and the Government of Tajikistan under the leadership of the Founder of Peace and National Unity, Leader of the Nation, President of the Republic of Tajikistan Emomali Rahmon.

The National Flag of the Republic of Tajikistan, as a national symbol, a symbol of statehood, is a source of pride for every patriotic and honorable Tajik citizen.

СИМВОЛ ГОСУДАРСТВЕННОЙ НЕЗАВИСИМОСТИ

Хаким РАХМОНОВ
студент 3-го курса

блки Союза стали независимыми и свободными государствами, и это привело к тому, что каждое независимое государство приняло свой собственный флаг как символ суверенитета, государственности и государственной независимости.

Государственный флаг Республики Таджикистан является символом государственной независимости Республики Таджикистана.

Государственный флаг РТ представляет собой ткань прямоугольной формы с тремя горизонтально окрашенными полосами: верхняя полоса красного цвета, ширина которой равна нижней зелёной полосе; средняя белая полоса в полтора раза больше ширины одной из цветных полос. На белой полосе с места посева посередине флага золотом начертан символ короны, а на нем семь звёзд в виде полукруга. Соотношения общей длины флага 1:2.

19 ноября 2009 года Президент Эмомали Рахмон предложил внести дополнения в Закон «О праздничных днях», согласно которому ежегодно 24 ноября в Таджикистане будет праздноваться День Государственного флага РТ.

Отрадно отметить, что мы как суверенное государство имеем свой флаг. От всего сердца поздравляю всех соотечественников с этой знаменательной датой!

ПАРЧАМ – РАМЗИ ИСТИКЛОЛИЯТ ВА ҲАСТИИ ҲАР ЯК МИЛЛАТ

Максудчон ГУЛОВ
магистри соли 2

Парчами давлатии Чумхурии Тоҷикистон рамзи Истиклонияти давлатӣ ва ҳастии миллати тоҷик ба ҳисоб меравад. Барои сокинони сарбаланди кишвари азизамон санаҳои мухимму мукаддас зиёданд, аммо гуфтан мумкин аст, ки санаи оғози давлатсозӣ ва муборизаву ҷонисориҳои мардум барои расидан ба истиқлонияту озодист. Ҳамин тавр, Парчами давлатии Чумхурии Тоҷикистон симои Чумхурии Тоҷикистон мебошад. Мобоин парчам ифтихори ҳар як сокини мамлакат аст.

3. Парчам нишонаи ҳастии ҳар як давлат аст.

4. Парчам муарриғари ҳар як кишвар дар арсаи байналмилалист.

5. Парчам рамзи зебоӣ, нишоту шодӣ ва вахдати миллатҳост.

6. Парчам ифтихори ҳар як сокини мамлакат аст.

7. Парчам нишонаи муборизаву ҷонисориҳои мардум барои расидан ба истиқлонияту озодист.

Ҳамин тавр, Парчами давлатии Чумхурии Тоҷикистон симои Чумхурии Тоҷикистон мебошад. Мобоин парчам ифтихори ҳар як сокини мамлакат аст.

Фирдавс ХОЛОВ
донишҷӯи соли 1

Воқеан, Парчами давлатӣ барои ҳар як шаҳси ватандӯст мукаддас аст. Бинобар он ки Парчами давлатӣ рамзи озодӣ ва истиқлонияти мардуми мамлакат ба ҳисоб рафта, дар Конституцияи ҶТ ҷойгоҳи маҳсуси худро пайдо намудааст. Тибқи моддаи 3-юми Конституцияи ҶТ яке аз рамзҳои давлатии Тоҷикистон ин Парчами ҶТ мебошад. Дар баробари ин, бо максади гиромидошти ин рамзи мукаддас аввалин маротиба 24-уми ноябр соли 2009 баъди ворид намудани тафйиру иловаҳо ба Қонуни ҶТ «Дар бораи рӯзҳои ид» Рӯзи Парчами давлатӣ яке аз ҷашнҳои давлатии ҶТ эътироф шуд ва ҳар сол 24-уми ноябр дар тамоми гӯшаҳо канори давлатамон ҷашн гирифта мешавад.

Мирзобек КОБИЛОВ
донишҷӯи соли 1

Парчами Чумхурии Тоҷикистон яке аз руҳҳои асосии мукаддасоти миллӣ буда, воҷиби эҳтиром ва арҷузории кулии мардум мебошад. Ҷонибии дар радифи дигар мукаддасот, аз ҷумла, Нишон, Суруди миллӣ аз ҷониби Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Оли расман тасдиқ шудааст.

Дар тӯли таъриҳи ва умуман ҳоло ҳам дар забони мушират аз Парчам бо номҳои гуногун, аз ҷумла, «байрак», «ливо», «дирафш» ва ғайраҳо ном мебаранд. Аммо дар моддаи 3 Конституцияи Чумхурии Тоҷикистон дар катори дигар рамзҳои давлатӣ он ба мағҳуми зебоӣ тоҷики «Парчам» сабт шуда, нишони усту-

зии як миллат аст.

Фарахноз УРУҚОВА
донишҷӯи соли 1

Соли 1992 Чумхурии Тоҷикистон соҳиби рамзи давлатӣ ва соҳибхӣёрии худ – Парчами давлатӣ гардид. Парчами давлатии Чумхурии Тоҷикистон аз тарафи Шӯрои Олии чумхӯрӣ тарҳрезӣ ва баъд аз баррасиҳои зиёди олимону мутахассисони

ворӣ пойдори давлату миллат ва забони миллиамон мебошад.

Тавре ки дар Низомномаи Парчами давлатӣ муқаррар гардидааст, он аз се ранг – сурҳ, сафед ва сабз иборат мебошад, ки ин рангҳо ба худ маънои хосро доранд:

Ранги сурҳ – рамзи ягонагии кишвар, сулҳу дусти миёни миллатҳо ва ҷонисориҳои мардум ба хотири хифзи марзу бүм мебошад.

Ранги сафед – рамзи сафедӣ, покӣ, фаровонии барғу кӯҳҳои кишвар ва боигарии асосии мамлакат пахта мебошад.

Ранги – сабз рамзи водиҳои сабзпӯш, сарзамини кишоварӣ, ҳамчунин шӯкуроӣ аст.

Парчами давлатӣ рамзи мустаклияти ва соҳибхӣёрии Чумхурии Тоҷикистонро ҳамчун давлат ифода мекунад.

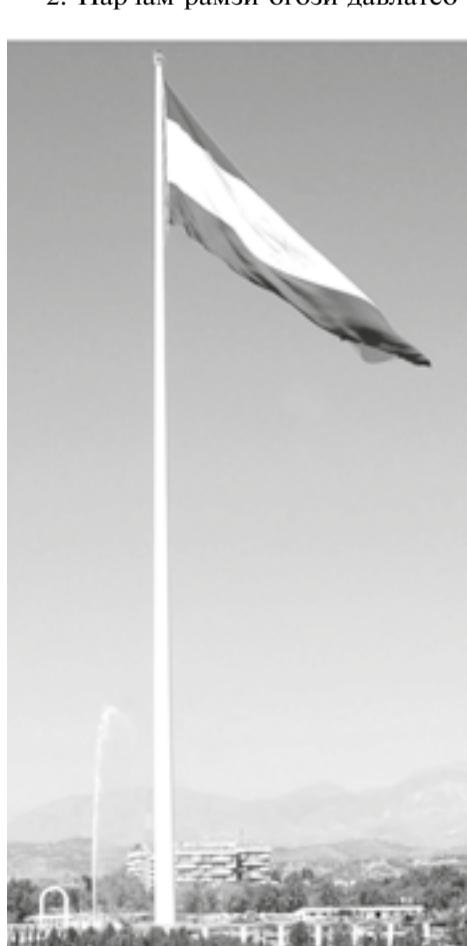
Эҳтироми волои рамзҳои давлатӣ, аз ҷумла Парчами Чумхурии Тоҷикистон уҳдадории ҳар як шаҳрванди чумхӯрӣ буда, дар ҳамма ҳолат ба рамзҳои давлатӣ ҷунин муносибатро ба роҳ мондан зарур аст, ки нисбати онҳо бехурматӣ зохир нагардад.

риштаи таъриҳ, ороишгарон, рассомон тасдиқ гардидааст.

Аз таҷрибаи давлатҳои ҷаҳон дидан мумкин аст, ки шаҳрвандон мухаббати хешро ба Ватан маҳз тавассути рамзҳои давлатӣ, аз ҷумла Парчам ифода мекунанд. Парчами паррошон ифодаи ободии Ватан ва сулҳу субот аст. Парчами Тоҷикистон мардуми шарафманди тоҷикро муттаҳид намуда, ба куллаи баланди максуд мерасонад. Аз ин рӯ, эҳтироми Парчам ва ифтихор аз он бояд одати ҳарвақтаи шаҳрвандон бошад. Ҷоро арҷ гузоштан ба Парчами давлатӣ маънои эҳтироми тамоми арзишҳои миллат аз оғози таъриҳи тоҷикро имрӯзро дорад.

**Хуршедсифат ба даст Парчам дорам,
Монандай кӯҳ рӯҳи маҳкам дорам.
Оини ватандории ман меросист,
Дар домани Кова дasti Рустам дорам.**

Сайвали БОБОХОНОВ
донишҷӯи соли 2

Парчами имрӯзай кишвар рамзи Истиклилии давлатии ҶТ, дӯстиву бародарии ҳамаи миллатҳои ин сарзамин ба шумор меравад. Ин рамзи давлатиест, ки шаҳрвандонро ба зиндагии ором, сулху осоиш ва талош ба хотири ҳёти арзанда, рушду нумуи ҳамониба ва соҳибхтиёрию соҳибдавлатӣ сафарбар менамояд.

Авҷ гирифтани ҷангӣ таҳмилии шаҳрвандӣ ба таҳия ва қабули рамзҳои нави давлатӣ монеа эҷод кард ва танҳо санаи 24 ноябрини соли 1992 дар Иҷлосию XVI Шӯрои Олии ҶТ Нишон ва Парчами нави давлатӣ қабул гардид. Ҳамакунун, тартиби истифода ва паррафшон нигоҳ доштан, омодасозӣ, андоза ва корбурди расмии Парчами давлатиро Конуни ҶТ «Дар бораи рамзҳои давлатии ҶТ» аз 12 майи 2007, №254 муқаррар кардааст. Хурсандибахш аст, ки қарib 30 сол мардуми шарафманди кишвари маҳбубамон зери партавафшонию ҷилди Парчами давлатӣ — яке аз муҳимтарин муқаддасоти миллио давлатӣ кору зиндагонӣ доранд.

Бо пешниҳоди Асосгузори сулху вахдати миллий — Пешвои миллиат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомали Раҳмон бори нахуст Рӯзи Парчами давлатӣ дар кишвар 24 ноябрини соли 2009 таҷлil карда шуд ва ҳар сол 24 ноябр ҷашн гирифта мешавад.

Ҳамчунин, боиси сарфарозии мардуми мамлакат аст, ки имрӯз дар бисёре аз шаҳру ноҳияҳои кишварамон боғҳои фарҳангию фароғатӣ, хусусан майдонҳои парчам мавриди истифода қарор дода мешаванд. Бунёди чунин иншоот то имрӯз дар якчанд шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ сурат гирифта, як омили муҳимми бедор кардани ҳисси ватандӯстӣ, хештаншиносӣ ва муқаддасоти миллий мебошад. Паррафшон намудани Парчами давлатӣ дар шаҳру ноҳияҳои кишварамон зебоии як гӯшаи диёрамонро таъмин менамояд.

Бо ифтихор метавон гуфт, ки акнун ин майдонҳо — макони сарбаландӣ, шукуху шаҳомати ҳар як сокини ҷумҳурӣ мебошанд. Бори дигар аз эҳсос ва ҳудшиносии мардуми тоҷик дарак мединанд ва мо ҷавонон ифтихор аз он дорем, ки дар қатори дигар давлатҳо соҳиби чунин парчами баланду партавафшон ҳастем.

Воқеан, парчам рамзи ҳастии миллиат, бақои давлат, ҳуввияти миллий ва ифтихори тамоми мардуми Тоҷикистон мебошад.

ПАРЧАМАТ БОДО ПАРАФШОН, ТОҶИКИСТОН

Аз таърихи пурғоновати миллати тоҷик аён аст, ки рамзи асосии давлатдорӣ Парчам ба шумор меравад. Оғози истифодаи Парчам ҳамчун рамзи муттаҳидии мардум бори аввал аз ҷониби гузаштагони мон — Ковари оҳангар мавриди истифода қарор гирифтааст. Аз ин бармеояд, ки Парчам дар тули садсолаҳои зиёд мояи ифтихору ғурури гузаштагони мон буда, дар қатори дигар рукнҳои давлатдорӣ мақому манзали хосса доштааст.

ПАРЧАМ – РАМЗИ МУТТАҲИДИИ МИЛЛАТ

Яке аз рамзҳои муқаддасу воло барои мардуми сарбаланди Тоҷикистони азиз Парчами давлатӣ ба ҳисоб меравад. Парчами давлатӣ нишонаи бақои миллиат, Ватан, вахдат, ҳуввияти миллий ва беҳтарин василаи тарбияи насли ҷавон дар рӯҳияи ифтихори миллий ва ҳифзи арзишҳои таърихиву фарҳангӣ мебошад.

Бинобар ин муҳиммияти ҳуд, мавқеи ҳуқуқии он дар Конституцияи ҶТ пешбинӣ гардидааст. Дар моддаи 3 муқаррарот оид ба муқаддасоти миллий, аз ҷумла Парчами дав-

латӣ мустаҳкам шудааст. Конуни ҶТ «Дар бораи рамзҳои давлатии ҶТ» бошад, тартиби истифода ва паррафшон кардани Парчами давлатиро муқаррар кардааст. Парчами давлатӣ дар бинохое афроҳта мешавад, ки дар онҳо намояндагони ҳар се шоҳаи ҳокимияти давлатӣ фаъолият мекунанд, ҷунончи қароргоҳи расмии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Мачлиси Олии ҶТ, Ҳукumat, судҳо, макомоти намояндагӣ ва иҷроияи маҳалии ҳокимияти давлатии шаҳро, ноҳияҳо ва ҷамоатҳо.

Вобаста ба волоарзиш будани ин муқаддасоти миллий Пешвои миллиат дар яке аз суханрониҳои ҳуд қайд намудаанд, ки «Парчами миллий ифодагари иқболу истиқлол, иттиҳоду сарҷамӣ, нангӯ номус, ватандӯсту ватанпарастӣ ва ҳуввияти миллии мардуми кӯҳанбунёду фарҳангию мон буда, волотарин максаду мароми тоҷиконро дар ҷилои рангҳои ҳуд инъикос намудааст». Аз ин рӯ, эҳтиром ба Парчами давлатӣ, эҳтиром ба ҳалқи тоҷик ва мардуми Тоҷикистон аст.

Мунира БОБОЕВА
донишҷӯи соли 1